

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA

EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA EVROPSKÉ INTEGRACE

Památky UNESCO

UNESCO World Heritage

Student: Denisa Doleželová

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Jana Drastíková Ph.D.

Ostrava 2010

**Místopřísežné prohlášení**

Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou práci, včetně všech příloh, vypracovala samostatně.

Ostrava, 7. května 2010

Denisa Doleželová

Denisa Doleželová

# Obsah

<b>1</b>	<b>Úvod.....</b>	<b>1</b>
<b>2</b>	<b>Působnost Organizace OSN pro výchovu, vědu a kulturu .....</b>	<b>3</b>
2.1	<i>Charta OSN.....</i>	4
2.2	<i>Česká republika a OSN .....</i>	5
2.3	<i>Obsahová charakteristika OSN.....</i>	5
2.3.1	Cíle a zásady OSN.....	6
2.3.2	Organizační struktura .....	6
2.3.3	Rozvojové cíle tisíciletí.....	9
2.3.4	Specializované agentury OSN.....	9
2.4	<i>UNESCO .....</i>	10
2.4.1	Charakteristika UNESCO .....	11
2.4.2	Program UNESCO .....	12
2.4.2.1	Cíle UNESCO .....	13
2.4.3	Struktura UNESCO a jeho hlavní orgány .....	13
2.4.4	Národní komise .....	15
2.4.5	Spolupráce s Evropskou unií.....	15
2.4.6	Česká republika a UNESCO .....	15
<b>3</b>	<b>Podmínky zapsání do seznamu UNESCO.....</b>	<b>17</b>
3.1	<i>Úmluva o světovém dědictví.....</i>	17
3.1.1	Základní princip výběru památek.....	18
3.2	<i>Směrnice k provádění Úmluvy o ochraně světového dědictví.....</i>	18
3.3	<i>Seznam světového dědictví .....</i>	21
3.3.1	Kritéria pro zápis statků na Seznam světového dědictví.....	22
3.4	<i>Indikativní seznamy.....</i>	23
3.5	<i>Proces pro zápis statků na Seznam světového dědictví.....</i>	25
3.5.1	Požadované podmínky pro návrh zápisu různých typů statků .....	28
3.6	<i>Fond světového dědictví.....</i>	31
<b>4</b>	<b>Příklad památky UNESCO v České republice .....</b>	<b>33</b>
4.1	<i>Čestný sloup Nejsvětější Trojice v Olomouci.....</i>	35
4.2	<i>Nominační dokumentace .....</i>	35
4.2.1	Identifikace majetku .....	36
4.2.2	Odůvodnění pro zapsání.....	36
4.2.3	Popis.....	38
4.2.4	Management.....	39
4.2.4.1	Podpora pro památky UNESCO .....	40
4.2.5	Faktory ovlivňující majetek .....	43
4.2.6	Monitoring.....	43
4.2.7	Dokumentace.....	43
<b>5</b>	<b>Závěr.....</b>	<b>45</b>

**Seznam literatury**

**Seznam zkratek**

**Seznam grafů, tabulek a obrázků**

**Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce**

**Seznam příloh**

**Přílohy**

# 1 Úvod

Organizace spojených národů (OSN) je jednou z nejvýznamnějších mezinárodních organizací, se kterou na základě podpisu Charty OSN spolupracuje 192 zemí z celého světa. Tato organizace si dala mnoho cílů, mezi něž patří i hledání řešení pro široké spektrum oblastí týkajících se humanitárních, sociálních, ekonomických a kulturních záležitostí. Právě úkoly v oblasti kultury plní jedna ze specializovaných agentur - Organizace OSN pro výchovu vědu a kulturu (UNESCO), která je předmětem této práce.

Cílem bakalářské práce je v teoretické rovině představit nejen stěžejní organizaci OSN, ale i UNESCO, včetně seznámení se s pravidly pro zapsání památky na Seznam světového kulturního dědictví. Praktická rovina je zaměřena na konkrétní nominační dokumentaci památky, pyšníci se zápisem na Seznamu UNESCO. Vybranou památkou je Čestný sloup Nejsvětější Trojice, jenž se nachází v blízkosti mého bydliště, kterou jsem již od útlého věku pro svou okázalost obdivovala a také z důvodu, že UNESCO mám nejvíce spojeno právě s touto pamětihodností. Tato část je zaměřena i na využití finančních prostředků pomocí programu Podpora pro památky UNESCO.

Bakalářská práce je rozdělena do pěti kapitol. Po úvodu následuje kapitola druhá, rozdělena do dvou částí. První linie pojednává o OSN, zejména o její historii, důležitém dokumentu – Chartě, vztahu organizace s Českou republikou, organizační struktuře, Rozvojových cílech tisíciletí. Druhá linie kapitoly se věnuje Organizaci OSN pro výchovu, vědu a kulturu, blíže tedy o její historii a charakteristice, programu UNESCO, cílech, struktuře a hlavních orgánech, spolupráci s Evropskou unií, vztahu České republiky a UNESCO.

Třetí kapitola se věnuje podmínkám zapsání do Seznamu UNESCO, Úmluvě o světovém dědictví, základnímu principu výběru památek, Směrnici k provádění Úmluvy o ochraně světového dědictví, Seznamu světového dědictví, Indikativnímu seznamu, procesu pro zápis statků na Seznam světového dědictví a v neposlední řadě je zde uvedeno i několik informací o Fondu na ochranu světového kulturního a přírodního dědictví.

Čtvrtá kapitola, praktická část, se zabývá rozбором obsahu nominační dokumentace konkrétní památky již zapsané na Seznamu světového dědictví UNESCO v roce 2000. Nominační dokumentace je rozdělena do sedmi hlavních částí – identifikace majetku, odůvodnění pro zapsání, popis památky, management, faktory ovlivňující majetek, monitoring a dokumentace.

Závěr bakalářské práce obsahuje celkové shrnutí dosažených informací.

Informace k vypracování bakalářské práce byly čerpány z různých kvalitních zdrojů, mezi které patří odborné literatury v knižní i elektronické podobě, dále byly použity různé odborné články dostupné na internetu uvedené nejen v českém jazyce, ale zejména v jazyce anglickém. Vypracování bakalářské práce mi umožnilo komunikaci a získání užitečných údajů přímo od Ministerstva kultury České republiky, Národního památkového ústavu, sdružení Českého dědictví UNESCO a především od profesora z Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci pana Milana Tognera z Katedry dějin umění, který byl jednou z aktivních osobností ochotně se zapojující do zápisu Čestného sloupu Nejsvětější Trojice na Seznam světového kulturního dědictví. O této památce je, kromě obsáhlých článků o restaurátorských pracích, historii a popisu památky, velice málo dostupných dat, a pokud přeci jen, tak jak již jsem zmínila - v anglickém jazyce. Nominační dokumentace není dokonce zveřejněna vůbec. Domnívám se, že si tato nádherná památka zaslouhuje, aby bylo publikováno úsilí, jež následovalo před zapsáním památky do Seznamu UNESCO, proto se po mé iniciativě Národní památkový ústav rozhodl tuto chybu napravit a v nejbližší době elektronickou nominační dokumentaci v našem rodném jazyce zveřejnit široké veřejnosti.

## **2 Působnost Organizace OSN pro výchovu, vědu a kulturu**

Cesta ke vzniku organizace takového formátu, jakou se stala OSN, nebyla snadná a ani krátká. Samozřejmě byly v minulosti před OSN také snahy o různé druhy spolupráce, některé se dokonce i zrealizovaly. Myšlenky se začaly vytvářet u řady myslitelů, mezi ně patřil i náš Jan Ámos Komenský. Teprve v roce 1922 se objevují první zárodky spolupráce na úrovni mezinárodní a to u bývalé Společnosti národů (SN), v její Mezinárodní komisi pro intelektuální spolupráci se sídlem v Paříži byl dokonce vůdčí osobností světoznámý fyzik Albert Einstein. Tento institut se zabýval vztahy mezi vědeckými svazy a univerzitami, právními otázkami spojenými s duševním vlastnictvím a pracovními podmínkami duševně pracujících, dále vyměňoval literární díla mezi národy, vytvářel překlady, zabýval se otázkami vztahů v oblasti umělecké tvorby, atd. V roce 1925 se stal následníkem SN Mezinárodní úřad pro výchovu, jehož cílem bylo shromažďovat a poskytovat informace o všech otázkách týkajících se školství a výchovy spolu s rozvíjením vědeckých a statistických výzkumů v této oblasti. Malou potíží zůstává, že všechny výše uvedené organizace byly vytvořeny pouze na nevládním stupni, přítrž tomu roku 1942 v Londýně udělalo setkání představitelů sedmi spojeneckých exilových vlád - Belgie, Československa, Nizozemí, Jugoslávie, Norska, Polska a Řecka s de Gaullovým Výborem pro svobodnou Francii, kteří se sešli k projednání nutných opatření pro obnovu rozvoje výchovy a kultury. Díky tomuto setkání vzrostlo vytvoření mezinárodní organizace, z níž nakonec vzešla samotná Organizace OSN pro výchovu, vědu a kulturu.

Název „Organizace spojených národů“ navrhl prezident Spojených států amerických (USA) - Franklin D. Roosevelt. Poprvé byl použit dne 1. ledna 1942 v Deklaraci OSN, kterou představitelé 26 zemí zavázali své vlády, že budou nadále pokračovat ve společném boji proti mocnostem OSY (OSA - Berlín, Řím, Tokyo = válečné spojení německých, italských a japonských fašistů).

## Obr. č. 2.1: Symbol OSN



Zdroj: <http://www.osn.cz/>

## 2.1 Charta OSN

Charta OSN je zakládající statut Organizace spojených národů a byla přijata 26. června 1945 na Konferenci SN o mezinárodním uspořádání v San Francisku 50-ti zakládajícími státy. K původním členům se přidalo (po ustavení vlastní vlády) i Polsko - tato země nebyla nikým na konferenci zastoupena, proto podepsala smlouvu později. Celkový počet zakládajících států se ustálil na čísle 51, včetně bývalé Československé republiky. Podmínkou pro vstup byla ratifikace Francie, Číny, SSSR, Velké Británie, USA a většiny ostatních signatárních států. Stalo se tak 24. října 1945. K Chartě je, jako její nedílná součást, připojen i Statut Mezinárodního soudního dvora.

Jako mezinárodní smlouva uzákonila Charta základní principy mezinárodních vztahů od suverenity a rovností mezi státy, až po zákaz aplikace síly při řešení mezinárodních sporů. Tento dokument zavazuje všechny členy, výslovně uvádí, že závazky podle Charty mají přednost před závazky z jiných mezinárodních smluv.

Charta je složena celkem ze 111 článků rozdělených do 19-ti kapitol. Na začátku stojí preambule.

- **Kapitola I.** stanovuje cíle a zásady organizace, především udržování mezinárodního míru a bezpečnosti a rozvíjení mezinárodních vztahů
- **Kapitola II.** upravuje podmínky členství
- **Kapitoly III. – XV.** tvoří jádro dokumentu, popisují orgány Spojených národů a jejich pravomoce
- **Kapitoly XVI. a XVII.** popisují zásady integrace OSN do stávajícího mezinárodního práva
- **Kapitoly XVIII. a XIX.** upravují změny a ratifikaci Charty [16]



Obsah Charty může být podle článku 108 změněn souhlasem dvou třetin členů Valného shromáždění a ratifikací dvou třetin členských států, včetně pěti stálých členů Rady bezpečnosti. Charta byla dosud změněna třikrát.

*Těmito změnami byly:*

- změny článků 23, 27 a 61 z roku 1965 zvyšující počet členů Rady bezpečnosti z 11 na 15 a počet hlasů nutný k přijetí rozhodnutí Rady ze sedmi na devět.
- počet členů Ekonomické a sociální rady byl zvýšen z 18 na 27
- v roce 1968 se změnou článku 109 zvyšuje počet hlasů členů Rady bezpečnosti, nutných ke svolání konference pro revizi Charty, ze sedmi na devět
- roku 1973 se znovu navyšuje počet členů Ekonomické a sociální rady na 54 členů

## **2.2 Česká republika a OSN**

I Československo bylo jedním ze zakládajících států. Základní dokument podepsal pan Jan Masaryk (syn T. G. Masaryka). Po rozpadu České a Slovenské federativní republiky žádal o členství v OSN každý z těchto států zvlášť. Rada bezpečnosti pak 8. ledna 1993 doporučila Valnému shromáždění přijetí České republiky (ČR) za člena OSN. Dne 19. ledna 1993 se stala ČR členem OSN.

## **2.3 Obecná charakteristika OSN**

Tato organizace nahradila SN, jež jako ručitel kolektivní bezpečnosti a mírového řešení konfliktů neobstála. Úmyslem OSN je zachování nejen mezinárodního míru a bezpečnosti, ale i zajištění mezinárodní spolupráce. Je orgánem především politickým a politicko-branným, a i když má enormní autoritu, vždy se mu nepodaří válku odvrátit. Členství v OSN je založeno na principu suverénní rovnosti, státy mají svá zastoupení tzv. Stálé mise v hlavním sídle OSN New Yorku, ale též např. v Ženevě nebo ve Vídni.

V současné době má OSN přesně 192 členů. Státem, který není členem, avšak účastní se některých aktivit organizace, je Vatikán. Podle Charty OSN jsou oficiálními jazyky OSN angličtina, čínština, francouzština, ruština a španělština. Jako oficiální jazyk Valného shromáždění, Rady bezpečnosti i Ekonomické a sociální rady byla později doplněna arabština.

### 2.3.1 Cíle a zásady OSN

Organizace si stanovila mnoho cílů, kterých se snaží dosáhnout.

*Mezi cíle patří např.:*

- být střediskem, které by uvádělo do shody snahu národů o dosažení těchto společných cílů
- všichni signatáři Charty se vymění ve svých mezinárodních stycích hrozby silou, nebo použití síly proti jiným státům
- všichni členové poskytnou OSN veškerou pomoc při každém jednání, kterou podnikne dle této Charty, a poskytnou pomoc kterémukoli státu, proti němuž OSN podniká ochrannou nebo donucovací akci
- ani jedno usnesení této Charty neposkytuje OSN právo, aby zakročoval do záležitostí, které zásadně patří do vnitřní pravomoci každého státu [16]

### 2.3.2 Organizační struktura

*Charta ustanovuje těchto šest základních orgánů OSN:*

- Valné shromáždění
- Rada bezpečnosti
- Ekonomická a sociální rada
- Poručenská rada
- Mezinárodní soudní dvůr
- Sekretariát OSN

Celé společenství OSN je však daleko širší, zahrnuje agentury, řadu programů a jiných orgánů. Velice významnou funkci v OSN zaujímá Generální tajemník, jehož osoba se pojí s funkcí diplomata, úředníka, obhájce a výkonného ředitele, je tváří OSN a symbolem jejích ideálů. Vystupuje jako mluvčí všech obyvatel světa, především těch nemajetných a zranitelných. Současný Generální tajemník Ban Ki-moon pochází z Korejské republiky a je v pořadí osmým nejvyšším představitelem Spojených národů. Funkce se ujal 1. ledna 2007, jeho předchůdcem byl Kofi Annan.

**Valné shromáždění (VS)** - je hlavním jednacím orgánem OSN. Tvoří ho zástupci všech členských států, z nichž každý má jeden hlas. K přijetí rozhodnutí o důležitých záležitostech, např. o otázkách míru a bezpečnosti, přijetí nových členů, rozpočtu atd., je nutná dvoutřetinová většina hlasů. Při rozhodování o ostatních otázkách rozhoduje prostá

většina. První VS se konalo 10. ledna 1946 v Londýně. Stálým zástupcem ČR při OSN je Martin Palouš.

**Rada bezpečnosti (RB)** - patří mezi základní orgány Organizace spojených národů ustanovené Chartou OSN a přisuzuje jí hlavní zodpovědnost za udržování mezinárodního míru a bezpečnosti prostřednictvím např. snížení celosvětového zbrojení, podpory mírového řešení sporů mezi znesvářenými státy, snižování mezinárodního napětí, vysílání mírových sil OSN, včasné identifikace ohrožení mezinárodního míru atd. RB také doporučuje VS jmenování Generálního tajemníka a přijímání nových členů OSN. RB má 15 členů, z toho pět stálých a deset nestálých, které volí VS na dvouleté období. V tabulce je uvedeno složení RB zvolené od 1. ledna 2010.

**Tab. č. 2.1: Seznam stálých a nestálých členů k roku 2010**

5 stálých členů		10 nestálých členů			
1.	Čína	1.	Uganda	6.	Libanon
2.	Francie	2.	Japonsko	7.	Bosna a Hercegovina
3.	Rusko	3.	Mexiko	8.	Brazílie
4.	USA	4.	Turecko	9.	Gabon
5.	Velká Británie	5.	Rakousko	10.	Nigérie

Zdroj: [www.un.org](http://www.un.org), vlastní úprava

Každý člen RB má jeden hlas. Ke schválení rozhodnutí o procedurálních otázkách je zapotřebí nejméně devíti hlasů z 15-ti, pro rozhodnutí o nejpodstatnějších otázkách je třeba devět hlasů, včetně souhlasu všech pěti stálých členů. Jedná se o tzv. pravidlo jednomyslnosti mocností, často označované jako právo veta. Jestliže jeden ze stálých členů nesouhlasí s rozhodnutím, smí hlasovat proti a tím návrh vetovat. Všechny pět stálých členů již právo zamítnutí v minulosti při různých příležitostech použilo. V případě, že stálý člen nesouhlasí s navrhovanou rezolucí nebo rozhodnutím, ale nechce uplatnit právo veta, může se zdržet hlasování. Rezoluce pak může být akceptována získáním potřebných devíti hlasů.

Podle článku 25 Charty OSN souhlasí všechny členské státy s tím, že budou verdikt RB respektovat a naplňovat. Zatímco ostatní orgány OSN udělují doporučení vládám, RB přijímá rozhodnutí, která jsou na základě Charty OSN pro členské státy závazná.

**Poručenská rada (PR)** - byla ustavena Chartou OSN v roce 1945, aby dohlížela na správu 11-ti území zařazených do poručenské soustavy. Jejím posláním bylo zajistit přijetí

takových kroků, které tato území připraví na samosprávu nebo samostatnost. Podle Charty OSN byla PR pověřena zkoumáním a projednáváním zpráv správcovských států o politickém, sociálním a hospodářském rozvoji daného území. Zároveň by se měla zabývat podněty obyvatel těchto území a provádět speciální ověřovací mise.

Do roku 1994 dosáhla všechna svěřenecká území OSN samosprávy nebo nezávislosti, ať již jako nezávislé státy, či připojením k některému ze sousedních nezávislých států. Posledním bylo svěřenecké území Tichomořských ostrovů (Palau), které se v roce 1994 stalo 185. členským státem OSN. Poručenská rada, složená ze stálých členů RB, tak splnila svůj záměr. Byla proto pozměněna její procedurální pravidla a Rada se tak schází jen v případech, kdy to okolnosti vyžadují.

**Mezinárodní soudní dvůr (MSD)** - se sídlem v nizozemském Paláci míru nacházející se v Haagu je základním soudním orgánem OSN. Má 15 členů volených VS a RB. Soudci jsou voleni na devítileté období. Při volbě je nutno zohlednit zásadu spočívající v zastoupení všech regionů světa a také jednotlivých právních kultur. MSD řeší konflikty mezi členskými státy a předává OSN i jejím specializovaným organizacím odborné posudky. Jeho statut je nedílnou součástí Charty OSN.

MSD je otevřen všem signatářům jeho statutu, tedy všem členským státům OSN. Soudních procesů se mohou účastnit a své spory soudu předkládat pouze státy. MSD se nezabývá případy mezinárodních organizací, právních subjektů ani soukromých osob. VS i RB mohou ale požádat MSD o posudek k jakékoliv právní otázce. I další orgány OSN a specializované organizace OSN mohou žádat o posudek právních případů spadajících do jejich činností, potřebují k tomu však souhlas VS.

**Sekretariát OSN** - tvoří jej oddělení a úřady, které jsou uvedeny a popsány níže. Výkonný úřad Generálního tajemníka zahrnuje i tým poradců zajišťující celkové administrativní vedení OSN. Sekretariát sídlí v New Yorku a má úřadovny v mnoha dalších částech světa. Dalšími hlavními centry činnosti OSN jsou Ženeva, Vídeň a Nairobi. Úřad OSN v Ženevě (UNOG) vede Generální ředitel Sergej Alexandrovič Ordžonikidze z Ruska. Úřad slouží obzvláště jako centrum diplomacie a fórum pro otázky odzbrojení a lidských práv. V čele Úřadu OSN ve Vídni (UNOV) stojí Generální ředitel Antonio Maria Costa z Itálie. Prioritní aktivitou je řešit problematiku mezinárodní kontroly zneužívání drog, mírového využití vesmírného prostoru a mezinárodního obchodního práva. Úřad OSN v Nairobi (UNON) vede Klaus Töpfer z Německa. UNON se zaměřuje na problematiku životního prostředí a lidských sídel. [30]

### **2.3.3 Rozvojové cíle tisíciletí**

Největším úkolem OSN je projekt s názvem Rozvojové cíle tisíciletí. Na Summitu tisíciletí se všech 192 členských států OSN zavázalo splnit do roku 2015 osm konkrétních cílů. [28]

*Cíle OSN do roku 2015:*

- snížit chudobu a sociální vyloučení
- dosáhnout univerzálního primárního vzdělávání
- prosazovat rovnost mužů i žen a poskytovat ženám více možností prosadit se ve společnosti
- snížit dětskou úmrtnost
- zlepšit zdraví matek
- boj s HIV/AIDS, malárií a dalšími nemocemi
- zajistit environmentální udržitelnost
- vybudovat globální partnerství pro rozvoj
- udržovat mezinárodní mír a bezpečnost [28]

### **2.3.4 Specializované agentury OSN**

OSN má řadu specializovaných agentur, které jsou uvedeny v tabulce pod textem. Rozvětvenější agenturou je Světová banka (SB), vytváří ji skupina pěti institucí: Mezinárodní banka pro obnovu a rozvoj (založená v roce 1945), Mezinárodní finanční korporace (1956), Mezinárodní asociace pro rozvoj (1960), Multilaterální agentura pro investiční záruky (1988) a Mezinárodní centrum pro řešení investičních sporů (1966).

**Tab. č. 2.2: Odborné organizace OSN**

<b>Odborné organizace OSN</b>	
<b>Zkratka</b>	<b>Úplné znění organizace</b>
<b>CTBTO</b>	Přípravná komise
<b>FAO</b>	Organizace OSN pro výživu a zemědělství
<b>IAEA</b>	Mezinárodní agentura pro atomovou energii
<b>ICAO</b>	Mezinárodní organizace pro civilní letectví
<b>IFAD</b>	Mezinárodní fond pro rozvoj zemědělství
<b>ILO</b>	Mezinárodní organizace práce
<b>IMF v češtině (MMF)</b>	Mezinárodní měnový fond
<b>IMO</b>	Mezinárodní námořní organizace
<b>ITU</b>	Mezinárodní telekomunikační unie
<b>OPCW</b>	Organizace pro zákaz chemických zbraní
<b>SS</b>	Skupina Světové banky
<b>UNESCO</b>	Organizace pro výchovu, vědu a kulturu
<b>UNIDO</b>	Organizace OSN pro průmyslový rozvoj
<b>UPU</b>	Světová poštovní unie
<b>WHO</b>	Světová zdravotnická organizace
<b>WIPO</b>	Světová organizace duševního vlastnictví
<b>WMO</b>	Světová meteorologická organizace
<b>WTO</b>	Světová turistická organizace
<b>WTO</b>	Světová obchodní organizace

Zdroj: [www.un.org](http://www.un.org), vlastní úprava

## 2.4 UNESCO

Konference SN v San Francisku roku 1945 schválila kromě Charty OSN také doporučení vládám svolat do několika měsíců konferenci o vytvoření mimořádné organizace. K uspořádání konference byla požádána vláda Velké Británie. Ustavující konference s účastí 44 států se konala v Londýně, kde 16. listopadu 1945 delegáti podepsali text Mezinárodní úmluvy o zřízení UNESCO, tedy jeho Ústavu. Vstoupila v platnost dne 4. listopadu 1946, poté co ji ratifikovalo Řecko jakožto 20. stát, což byl počet požadovaný pro uvedení Úmluvy v život. UNESCO začalo plnit úkoly v oblasti vzdělávání, přírodních věd, humanitních i sociálních věd, kultury a komunikace.

## 2.4.1 Charakteristika UNESCO

Organizace OSN pro výchovu, vědu a kulturu, známá po celém světě již vžitou zkratkou svého anglického názvu – UNESCO (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization), je jednou z mezinárodních odborných organizací přidružených k OSN tzv. specializované agentury. Díky nebývale širokému zaměření, postihující prakticky veškeré oblasti lidské činnosti, má UNESCO v systému OSN nezastupitelné postavení. Lze říci, že náplň činnosti UNESCO se dotýká hlavních součástí ideologické nadstavby, v tomto smyslu jde o nejvýznamnější organizaci OSN, často označovanou za „laboratoř idejí systému OSN“.

Programy UNESCO se zaměřují na podporu míru, udržitelného lidského rozvoje a kultury. Prioritními cíli je zajistit vzdělání pro všechny, podpora výzkumu v oblasti životního prostředí, podpora práva na kulturní sebeurčení, ochrana světového přírodního a kulturního dědictví, prosazování svobodného šíření informací po celém světě, podpora svobody tisku a posilování komunikačních kapacit rozvojových zemí. [29]

*Ke splnění svého mandátu plní UNESCO pět základních funkcí:*

- standardní nastavení opatření pro přípravu i přijetí vnitřních nástrojů a statutární doporučení
- výhledové studie v oblasti vědy, vzdělávání, kultury a komunikace pro zítřejší svět
- postup, předávání i sdílení znalostí pomocí výzkumu, vzdělávání a pedagogické činnosti
- odborné znalosti v rámci technické spolupráce
- výměnu odborných informací

Členem UNESCO se mohou stát členské země OSN přijetím Ústavy UNESCO. Přístup zemí, které nepatří do OSN, schvaluje Generální konference dvoutřetinovou většinou. Dnes má organizace 193 členů. Organizace spolupracuje s více než 395 nevládními organizacemi, nadacemi a se sítěmi mezinárodních i regionálních organizací. UNESCO disponuje systémem 190-ti národních komisí, je podporováno 5 000 asociacemi, centry a kluby UNESCO. Udržuje oficiální vztahy s 350-ti nevládními organizacemi. [26]

Oficiální jazyky UNESCO jsou stejné, jako v OSN - angličtina, arabština, čínština, francouzština, ruština a španělština. Hlavní sídlo UNESCO se nachází v Paříži.

## 2.4.2 Program UNESCO

Svémi akcemi na záchranu světového kulturního a přírodního bohatství si organizace získala široké mezinárodní uznání. Četné úspěchy obsažené v této oblasti někdy vedou k tomu, že je tato organizace veřejností považována za organizaci zaměřenou jen na oblast kultury. Je ovšem velikou škodou, že se zapomíná i na další spektrum zaměření – výchovu a vzdělání.

**Tab. č. 2.3: Kalendář akcí UNESCO naplánované na červen 2010**

<b>Kalendář akcí UNESCO naplánované na červen 2010</b>			
<b>DATUM</b>	<b>AKTIVITY/UDÁLOSTI</b>	<b>MÍSTO</b>	<b>POŘADATEL</b>
<b>9. – 11. červen</b>	Mezinárodní konference o biologické a kulturní rozmanitosti v rámci Mezinárodního roku biodiverzity a Mezinárodního roku pro sblížení kultur.	Montreal, Kanada	UNESCO přírodní vědy
<b>23. červen</b>	Osmý Regionální summit hlav států jihovýchodní Evropy: "Hudba jako metafora kulturního dialogu"	Istanbul, Turecko	UNESCO
<b>28. červen - 1. července</b>	2010 Světové fórum o lidských právech	Nantes, Francie	UNESCO sektor společenských a humanitních věd

Zdroj: [www.whc.unesco.org](http://www.whc.unesco.org), vlastní úprava



### **2.4.2.1 Cíle UNESCO**

*Mezi cíle, které chce organizace dosáhnout patří:*

#### **Ve školství a výchově:**

- odstranit nejen základní, ale i funkční a počítačovou negramotnost - UNESCO se iniciovalo např. ve velice ambiciózním projektu likvidace negramotnosti ve světě do roku 2000, na jehož realizaci se podílí Světová banka a Rozvojový program OSN
- snaha přispět k demokratizaci školství a modernizaci výuky - hledání nových metod a využívání nových technologií
- rozšiřovat výuku cizích jazyků
- vychovávat k respektování lidských práv, míru, ochraně a tvorbě životního prostředí
- napomáhat k prevenci proti AIDS především v afrických zemích [28]

#### **Ve vědě:**

- UNESCO je jedinou mezivládní odbornou organizací zabývající se otázkami přírodních a společenských věd, proto je jejím cílem nadále vytvářet programy soustřeďující se na matematiku, fyziku, chemii, biologii, biomateriály a biotechnologii. Probíhají čtyři rozsáhlé mezivládní programy, týkající se ekologie, hydrologie, geologických průzkumů a oceánografie [28]

#### **V kultuře:**

- zvýšit vědomí o kulturním významu např. pořádáním různých výstav a přehlídek uměleckých děl
- zachránit unikátní světové kulturní a přírodní památky [28]

#### **V šíření informací:**

- pomoc zajistit svobodný a výraznější tok informací na národní i mezinárodní úrovni bez jakéhokoli omezování svobody projevu [28]

### **2.4.3 Struktura UNESCO a jeho hlavní orgány**

*Ústava UNESCO definuje 3 základní orgány, jež odpovídají úkolům a potřebám:*

- Generální konference
- Výkonná rada
- Sekretariát

**Generální konference (GK)** – nejvyšším orgánem určující politiku a hlavní směry činnosti organizace. Schvaluje programy, které jí předkládá VR. Skládá se ze všech členských států, kteří mají po jednom hlasu. Pro přijetí nějakého důležitého rozhodnutí je třeba dvoutřetinová většina hlasů, jako jsou změny Ústavy, přijetí nového členského státu nebo volba Generálního ředitele (GŘ). Pro rozhodnutí ostatních otázek stačí prostá většina hlasů. Hlavním úkolem je projednání a schválení programu i rozpočtu na další dvouletí, provedení doplňujících voleb členů VR a dalších řídicích orgánů. Pro každé řádné zasedání volí GK nového předsedu státní komise. Práce je rozdělena do pléna a několika specializovaných komisí, výborů a pracovních skupin. Zasedání se většinou konají jednou za dva roky v sídle UNESCO, mohou se však na pozvání členského státu konat i jinde.

Poslední zasedání, v pořadí již 35., se konalo 6. - 23. října 2009 v Paříži, kde v rámci Všeobecné politické debaty vystoupila jménem ČR Ministryně školství, mládeže a tělovýchovy Miroslava Kopicová. [22]

**Výkonná rada (VR)** - je 58 členný orgán, jenž dohlíží na realizaci plnění programu. VR projednává všechny důležité otázky před jejich předložením GK a podílí se na přípravě budoucích programů, zasedá dvakrát ročně. Členové jsou voleni tajným hlasováním jmenovitě jako osoby na zasedání GK. Tito členové zastupují ve VR své státy, mají také uplatňovat pravomoci jménem GK. Její vliv na činnost organizace neustále stoupá. Česká republika byla členem Výkonné rady UNESCO v letech 1995-1999 a 2003-2007. [23]

**Sekretariát** - štáb mezinárodních úředníků, kteří pracují jak v sídle UNESCO v Paříži, tak v řadě regionálních a subregionálních úřadovnách po celém světě. Zároveň je výkonnou a servisní složkou UNESCO, fungující na základě rozhodnutí členských států a jimi tvořených orgánů UNESCO. V čele Sekretariátu je GŘ jmenovaný GR na základě doporučení VR. Je volen na období šesti let, které lze obnovit jen jednou. Podle Ústavy je GŘ „hlavní správní úředník“ UNESCO.

Novým GŘ, v pořadí desátým, byla 22. 9. 2009 zvolena Bulharka Irina Bokovová. Stala se první ženou v této funkci. Vzhledem ke sporům mezi členskými státy byla zvolena až v pátém kole. Porazila dlouho favorizovaného Egyptana Farúka Husního, který byl v tisku obviňován z antisemitismu. Bokovová nahradila bývalého šéfa UNESCO - Japonce Koičiru Macuru.

#### **2.4.4 Národní komise**

Řady úkolů, které organizace řeší, nebo se snaží vyřešit, není možné uskutečnit bez přímého spojení jak se specializovanou, tak laickou veřejností. Z tohoto důvodu jsou důležitým převodním instrumentem mezi UNESCO a jeho členskými státy Národní komise (NK), jejichž vznik doporučuje Ústava UNESCO ve článku VII. NK jsou speciální instituce zprostředkující kontakt našich institucí s celou organizací. Jsou v nich zastoupeny hlavní instituce, které se podílejí na mezinárodní spolupráci prostřednictvím UNESCO.

#### **2.4.5 Spolupráce s Evropskou unií**

UNESCO spolupracuje s Evropskou komisí (EK) v různých oblastech např. ve vzdělávání, kultuře, vědě či komunikaci. Soupis určitých projektů s cíli, v jakém termínu proběhly/ probíhají a v kterých zemích, je v příloze č. 1.

#### **2.4.6 Česká republika a UNESCO**

Československo patřilo k zakládajícím členům, bylo mezi prvními 20-ti státy, které dne 5. října 1946 Ústavu UNESCO ratifikovaly. Po rozpadu Československa se samostatná ČR stala jeho členem 22. února 1993. Pro zprostředkování styku mezi národními institucemi a odborníky má ČR zřízenou Českou komisi pro UNESCO. ČR má také Stálou misi při UNESCO, ve které je např. stálým zástupcem ČR Martin Palouš a jeho náměstkem Petr Kaiser.

**Česká komise pro UNESCO** - Česká republika má pro komunikaci v rámci celosvětové organizace UNESCO zřízen od 1. června 1994 poradní orgán vlády, který nese název „Česká komise pro UNESCO“. Ta má na starost zajistit setkání národních institucí a odborníků s UNESCO, dále prostudovat dokumenty UNESCO, spolupracovat se sekretariátem UNESCO v městě Paříži a šířit myšlenky samotné organizace v České republice. Česká komise má 50 členů. Skládá se ze zástupců důležitých státních i nevládních institucí jako je např. Akademie věd ČR, Národní dobrovolnické centrum, Český helsinský výbor apod., dále ze zástupců ministerstev a významných osobností vědy a kultury. Komise si zřídila čtyři odborné sekce pro výchovu, přírodní i společenské vědy, kulturu a komunikaci. Členové jsou do funkcí voleni na čtyři roky, členství v komisi je čestné. Předsedkyní komise byla senátorka Jaroslava Moserová, která byla v roce 2003 opětovně jmenována na další funkční období. Po její smrti byla 8. listopadu 2006 jmenována do funkce profesorka Helena Illnerová.

Plnění rozhodnutí Komise zajišťuje Stálý sekretariát, jehož funkci plní od 1. července 1996 zvláštní referát v Odboru OSN na Ministerstvu zahraničních věcí ČR. Tento sekretariát spravuje i knihovnu publikací a dokumentů UNESCO.

**Národní památkový ústav** - tento ústav z pověření Ministerstva kultury ČR zpracovává podklady pro nominace českých památek na Seznam světového kulturního dědictví. Územní pracoviště Národního památkového ústavu připravuje podklady pro monitorovací zprávy o českých památkách, které již na tomto prestižním Seznamu jsou zapsány. [24]

**Změny v ČR díky UNESCO** - ČR se v současné době snaží o realizaci programů UNESCO prakticky ve všech oblastech působnosti. Více než 30 škol z ČR se zapojilo do sítě přidružených škol UNESCO. Spolupráce v oblasti přírodních věd se soustřeďuje na aktivity velkých mezivládních programů - program geologických korelací, hydrologický program, problematika životního prostředí. ČR patří mezi tradiční pořadatele postgraduálních kurzů UNESCO v oblasti mikrobiologie, chemie, geologie a hydrologie určené pro mladé odborníky z rozvojových zemí. Na Masarykově univerzitě v Brně byla zřízena Katedra UNESCO muzeologie a kulturního dědictví. Vedle pořádání tradičních Letních škol muzeologie rozvíjí katedra UNESCO živou spolupráci s partnerskými zahraničními katedrami a koordinuje rozsáhlý projekt zaměřený na úlohu muzeí a podobných institucí v oblasti dokumentace a rovněž aktivního zapojení do procesu změn při přechodu od totality k demokracii.

Zkušeností UNESCO bylo využito při ochraně kulturních památek v ČR, včetně např. přípravy právní úpravy vývozu památek a ochrany tradičních řemesel. ČR patří mezi průkopníky programu Paměť světa. Národní knihovna v rámci tohoto projektu zahájila přepis starých rukopisů na CD-ROM. [23]

### 3 Podmínky zapsání do seznamu UNESCO

Označení památky emblémem světového dědictví je aktem, kterým celé světové společenství prohlašuje: „Ano, toto je cosi, co je na celém světě výjimečné a jedinečné, je to cosi, co je našim společným dědictvím, je to něco, co se zavazujeme chránit jeden pro druhého a v zájmu nás všech – národů světa.“ A to z hlediska cestovního ruchu jistě přínosem je. Jde o prověření kvality, že se vyplatí památku z nějakého důvodu navštívit. Význam zápisu památky na Seznam UNESCO se s rostoucí vzdáleností zvyšuje např. některé japonské cestovní kanceláře vozí své klienty výhradně po památkách UNESCO. Evropa jim tak trochu splývá, proto je výhodné, že na území ČR je již dvanáct míst na Seznamu UNESCO. [19]

#### 3.1 Úmluva o světovém dědictví

Generální konference UNESCO přijala v roce 1972 ve Stockholmu Úmluvu o světovém dědictví, doplňující úpravu péče o přírodní a kulturní památky jednotlivých zemí, která směřuje k identifikaci, ochraně a obnově prezentace nejvýznamnějších světových památek. Výbor pro světové dědictví a Fond světového dědictví byly konstituovány na základě Úmluvy a začaly pracovat v roce 1976.

Spolupráce České republiky s UNESCO v oblasti péče o kulturní dědictví je v kompetenci Ministerstva kultury ČR. Největší podíl spolupráce je založen na naplňování Úmluvy o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví. Jedná se o unikátní mezinárodní právně závazný dokument, který spojuje princip ochrany kulturního dědictví s ochranou přírody. Na základě Úmluvy se vytváří Seznam světového dědictví, do něhož jsou zapisovány památky s mimořádnými univerzálními hodnotami - pro tento seznam se v České republice často užívá název Seznam památek UNESCO, který však není přesný. O zápisu do prestižního Seznamu světového dědictví rozhoduje Výbor světového dědictví, složený ze zástupců smluvních stran Úmluvy. [24]

Výbor se ve svém rozhodnutí opírá o odborná stanoviska Poradních organizací. Tímto orgánem je v oblasti kulturního dědictví ICOMOS (International Council of Monuments and Sites) - Mezinárodní rada pro památky a sídla, hrající velice důležitou roli v poradenství UNESCO. Jeho cílem je např. poskytnout znalosti vysoce kvalifikovaných odborníků a specialistů ve službách mezinárodního společenství. Hraje důležitou roli v poradenství UNESCO o kulturních vlastnostech, na základě kterých mají být památky zařazeny

na Seznam světového dědictví, mimo jiné ICOMOS podává o stavu zachování již uvedených vlastností také zprávy.

ČSFR se připojila k podpisu Úmluvy až po Sametové revoluci dne 15. 11. 1990, ale závaznou se pro ni stala dne 15. 2. 1991. Na základě právního přejímání je platná pro ČR. Text Úmluvy a oznámení o přístupu byly publikovány ve Sbírce zákonů č. 159/1991. Hlavním posláním Úmluvy je povinnost smluvního státu zabezpečit označení, ochranu, zachování a předávání kulturního a přírodního dědictví budoucím generacím. Stát to zajistí při maximálním využití svých vlastních zdrojů, případně s mezinárodní pomocí a spoluprací. Dalším zákonem přijatým v rámci spolupráce s UNESCO nalezneme taktéž ve Sbírce zákonů v platném znění pod č. 2/1969 – o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy ČR. V rámci své působnosti Ministerstvo kultury ČR odpovídá i za úkoly vyplývající z členství našeho státu v UNESCO a z mezinárodních smluv, které tato organizace administruje.

### **3.1.1 Základní princip výběru památek**

Základním principem výběru památek do Seznamu světového dědictví je jejich mimořádná hodnota, jedinečnost, autenticita a celistvost. Z toho vyplývá, že v Seznamu nemohou být všechny hodnotné památky. Seznam je reprezentativní a zapsané památky částečně symbolicky zastupují určitý stavební typ daného období v určitém širším regionu. Na druhé straně výběr podléhá i geopolitickým hlediskům, protože Výbor pro světové dědictví usiluje o vyvážené zastoupení jednotlivých členských států Úmluvy a světadílů jako celků. [24]

Pro zápis na Seznam světového dědictví je nepostradatelné prokázat, že nejen v nominační dokumentaci, ale také v průběhu expertního posuzování splňuje vybraná památka (lokalita) jedno či více z uvedených kritérií, splňuje požadavek maximální autenticity a je prokázána dostatečnost koncepčních materiálů, zajišťujících uchování památky do budoucnosti.

### **3.2 Směrnice k provádění Úmluvy o ochraně světového dědictví**

Touto směrnicí se má řídit provádění Úmluvy o ochraně světového dědictví. Má usnadnit provádění Úmluvy týkající se ochrany dědictví světového kulturního a přírodního dědictví, ve které jsou předloženy postupy zaměřené na:

- zápis statků na Seznam světového dědictví a na Seznam ohroženého světového dědictví
- ochranu a zachování statků světového dědictví
- přiznání mezinárodní pomoci na základě Fondu světového dědictví
- mobilizaci podpory na národní a mezinárodní úrovni ve prospěch Úmluvy

Směrnice je pravidelně revidována, aby odrážela rozhodnutí Výboru pro světové dědictví.

*Hlavními uživateli Směrnice jsou:*

- signatářské státy Úmluvy o ochraně světového dědictví
- Mezivládní výbor pro ochranu kulturního a přírodního dědictví mimořádné univerzální hodnoty (dále jen „Výbor pro světové dědictví“ nebo „Výbor“)
- Centrum pro světové dědictví UNESCO jakožto Sekretariát Výboru pro světové dědictví (dále jen „Sekretariát“)
- Poradní organizace Výboru pro světové dědictví
- správci památky, zúčastněné strany a partneři, kterých se týká ochrana statků světového dědictví.

**Valné shromáždění signatářských států Úmluvy o ochraně světového dědictví** - schází se během zasedání Všeobecné konference UNESCO. Jednání VS se řídí Jednacím řádem, který je k dispozici na webové adrese [unesco.org](http://unesco.org). VS stanovuje jednotné procento příspěvků určené do Fondu světového dědictví (FSD), které platí každý signatářský stát, dále VS volí členy Výboru pro světové dědictví. VS i Všeobecná konference UNESCO jsou informovány o činnostech Výboru pro světové dědictví prostřednictvím zpráv.

**Výbor pro světové dědictví** - skládá se z 21 členů, kteří se schází alespoň jednou za rok v červnu nebo v červenci. Ustavuje své předsednictvo, které se schází během zasedání Výboru tak často, jak to pokládá za nezbytné. Funkce členů Výboru pro světové dědictví trvá šest let. Nicméně pro zajištění poctivé reprezentativnosti a střídání vně Výboru jsou signatářské státy vyzvány k tomu, aby posoudily dobrovolné omezení jejich mandátu z šesti na čtyři roky a aby nežádaly o více mandátů po sobě. Signatářské státy, které nemají zapsaný žádný statek na Seznamu světového dědictví, mohou mít (po rozhodnutí Výboru) vyhrazena některá křesla na zasedání signatářských států.

Každé hodnocení Výboru musí být skutečně provedeno do hloubky a odpovědně, verdikty učiněné jeho jménem se zakládají na objektivních i vědeckých základech. Pro snazší

provádění Úmluvy Výbor vypracovává strategické cíle, jež jsou pravidelně zkoumány a revidovány pro stanovení úkolů a met. Jsou určeny Výboru k zajištění účinné odpovědi ve vztahu k novým požadavkům, kterým musí čelit světové dědictví.

*Současné strategické cíle, též označované „pět C“, jsou následující:*

- posilovat věrohodnost (Crédibilité) Seznamu světového dědictví
- zajistit účinné zachování (Conservation) statků světového dědictví
- podporovat další efektivní posilování kapacit (Capacités) signatářských států
- rozvíjet osvětu ve vztahu k veřejnosti, účast a podporu světovému dědictví pomocí komunikace (Communication)
- dodat váhu úloze Společenství (Community) při provádění Úmluvy o ochraně světového dědictví [25]

**Sekretariát Výboru pro světové dědictví** – byl zřízen, aby pomohl Výboru pro světové dědictví. Funkci Sekretariátu v současné době plní Centrum světového dědictví, založené v roce 1992 právě za tímto účelem. Generální ředitel UNESCO (GR) Koïchiro Matsuura jmenoval ředitele Centra světového dědictví Francesco Bandarina tajemníkem Výboru. Sekretariát poskytuje pomoc, spolupracuje se signatářskými státy i Poradními organizacemi, dále působí v těsné spolupráci s dalšími sekcemi a úřadovnými mimo sídlo UNESCO.

*Hlavní úkoly Sekretariátu jsou:*

- pořádat zasedání Valného shromáždění a Výboru
- provádět rozhodnutí Výboru pro světové dědictví a usnesení Valného shromáždění a podávat zprávu o jejich plnění
- přijímat, zapisovat, ověřovat, archivovat a předávat příslušným Poradním organizacím návrhy na zápis do Seznamu světového dědictví
- koordinovat studie a činnosti Globální strategie pro reprezentativní, vyvážený a věrohodný Seznam světového dědictví
- organizovat proces předávání pravidelných zpráv a koordinovat aktivní sledování
- koordinovat mezinárodní pomoc
- mobilizovat mimorozpočtové zdroje pro zachování a správu statků světového dědictví
- pomáhat signatářským státům pro provádění programů a projektů Výboru



- propagovat světové dědictví a Úmluvu díky šíření informací mezi signatářskými státy, Poradními organizacemi a širokou veřejností [19]

Tyto činnosti se řídí rozhodnutími a již zmíněnými strategickými cíli, stejně jako usneseními Valného shromáždění signatářských států a jsou uskutečňovány v těsné spolupráci s Poradními organizacemi.

**Poradní organizace Výboru pro světové dědictví** – jsou ICCROM (Mezinárodní středisko studií o ochraně světového dědictví pro zachování a obnovu kulturních statků), ICOMOS (Mezinárodní rada pro památky a sídla) a UICN (Světová organizace pro ochranu přírody).

*Úloha Poradních organizací je následující:*

- být poradní složkou pro provádění Úmluvy o ochraně světového dědictví v jejich oblasti působnosti
- pomáhat Sekretariátu připravovat dokumentaci Výboru a předsednictva, program jednání jeho zasedání a výkon rozhodnutí Výboru
- napomáhat rozvoji a provádění Globální strategie pro reprezentativní, vyvážený a věrohodný Seznam světového dědictví a Globální strategie pro vzdělávání, předkládání pravidelných zpráv a neustálé úsilí o stále účinnější využívání Fondu světového dědictví
- dohlížet na zachovalost statků světového dědictví a zabývat se žádostmi o mezinárodní pomoc
- v případě ICOMOS a UICN hodnotit statky navržené k zápisu na Seznam světového dědictví a předkládat hodnotící zprávy Výboru
- účastnit se jednání Výboru a předsednictva Výboru pro světové dědictví jako poradní orgán [19]

### 3.3 Seznam světového dědictví

*Na Seznam světového dědictví mohou být zapsány:*

**Smíšené kulturní a přírodní dědictví** – statky, které vyhovují části nebo všem definicím kulturního a přírodního dědictví, které je uvedeno v článcích 1 a 2 Úmluvy. [25]

**Kulturní krajiny** - jsou kulturní statky, které představují výtvoř vzniklé společným působením člověka a přírody uvedené v článku 1 Úmluvy. Musí dokládat vývoj lidské společnosti a její ustavování v průběhu času, pod vlivem fyzikálních tlaků a/nebo možností

daných jejich přírodním prostředím a po sobě následujícími společenskými, hospodářskými a kulturními silami, jak navenek, tak uvnitř. [19]

**Movité dědictví** - návrhy na zápis týkající se nemovitého dědictví, které se může stát dědictvím movitým, nebudou brány v potaz.

**Mimořádná univerzální hodnota** - znamená takový mimořádný kulturní a/nebo přírodní význam, který přesahuje národní hranice, je to hodnota stejně cenná pro současné, jakož i pro budoucí generace lidstva jako celku. Z tohoto důvodu je stálá ochrana tohoto dědictví nesmírně důležitá pro mezinárodní společenství jako takové. Výbor definuje kritéria pro zápis statků na Seznam světového dědictví.

### 3.3.1 Kritéria pro zápis statků na Seznam světového dědictví

*Tyto kritéria jsou uvedena v článku 24 prováděcích směrnic Úmluvy, tyto památky musí:*

- i. představovat mistrovské dílo lidského tvůrčího génia
- ii. vykazovat významnou vzájemnou výměnu lidských hodnot během časového rozpětí nebo kulturní oblasti světa, o vývoji v oblasti architektury nebo techniky, monumentálního umění, urbanisticko-architektonické řešení a design krajiny
- iii. nést unikátní nebo alespoň výjimečné svědectví o kulturní tradici nebo civilizaci dosud existující či zaniklé
- iv. být vynikajícím příkladem druhu stavby, architektonického či technologického souboru nebo krajiny, jež ilustruje významné etapy v dějinách lidstva
- v. být vynikajícím příkladem tradičního lidského osídlení nebo využívání půdy, typického pro určitou kulturu či kultury, a to zvláště v případě, kdy by tyto prvky mohly být narušeny v důsledku vzniku nevratných změn
- vi. být přímo či hmatatelně spojena s událostmi nebo živými tradicemi, myšlenkami či vírou, uměleckými a literárními výtvoři výjimečného celosvětového významu (Výbor zastává názor, že toto kritérium by mělo být důvodem pro začlenění do Seznamu pouze za výjimečných okolností a ve spojení s dalšími kulturními nebo přírodními kritérii)
- vii. superlativ, že obsahují přírodní jevy nebo oblasti výjimečných přírodních krás a estetický význam

- viii. být vynikajícím příkladem představující hlavní etapy vývoje země, včetně záznamu života, významných geologických procesů probíhajících ve vývoji reliéfu, nebo nést významné geomorfologické či fyziografické prvky
- ix. být vynikajícím příkladem představující významný ekologický a biologický proces
- x. obsahovat významná přírodní stanoviště pro biologickou rozmanitost, včetně těch, které obsahují ohrožené druhy světových hodnot z hlediska zachování či vědy [58]

### 3.4 Indikativní seznamy

Žádost o zápis do UNESCO podává stát. Ten také (konkrétně Ministerstvo kultury ČR, jde-li o památky) dává dohromady Indikativní seznam tzv. čekatelů. Česká republika se zavázala, že každý rok nominuje maximálně jednu památku. Navíc, jestli se památka dostane na Seznam UNESCO, je povinností státu poskytnout této památce nadstandardní péči.

Pokud jde o definici těchto nezávazných seznamů, je to soupis statků, které se nalézají na území signatářského státu a které každý ze signatářských států považuje za vhodné připsat na Seznam světového dědictví. Signatářské státy tedy musí na svůj Indikativní seznam zahrnout názvy statků, které považují za kulturní a/nebo přírodní dědictví neobyčejné univerzální hodnoty a které mají v záměru nabídnout k zápisu v průběhu nadcházejících let. Návrhy na zápis statků budou prošetřeny jen tehdy, pokud je statek již uveden na informačním seznamu signatářského státu. Signatářské státy jsou vyzvány, aby připravily svůj Indikativní seznam za účasti rozsáhlé řady aktérů včetně správců památek, místních a regionálních orgánů, místních společenstev, nevládních organizací, zainteresovaných partnerů, atd. Dále musí předložit Indikativní seznamy Sekretariátu, přinejmenším dva měsíce před předložením jakéhokoli návrhu na zápis. Signatářské státy jsou pobízeny k tomu, aby své Indikativní seznamy přezkoumaly a opět předložily alespoň každých deset let.

Informační seznamy jsou vyžadovány v jazyce francouzském nebo anglickém, za použití standardního formátu, kde je uveden název statků, zeměpisné umístění, stručný popis a odůvodnění mimořádné univerzální hodnoty.

*Úplný a náležitě podepsaný seznam musí signatářský stát předat na tuto adresu:*

Centre du patrimoine mondial de l'UNESCO

(Středisko pro světové dědictví UNESCO)

7, place de Fontenoy

75352 Paris 07 SP

Pokud byly poskytnuty veškeré informace, Indikativní seznam je zapsán na Sekretariátu a poté předán příslušným Poradním organizacím na vědomí. Výboru je každoročně předkládán výtah ze všech informačních seznamů. Sekretariát po konzultaci se zainteresovanými signatářskými státy spisy aktualizuje a zejména stahuje z informačních seznamů uvedené a navržené statky, které zapsány nebyly.

*V Indikativním seznamu České republiky figurují tyto kulturní památky a památkově chráněná území:*

- skální rytiny Betlém v Novém lese u Kuksu
- horský hotel a vysílač na Ještědu
- hrad Karlštejn
- průmyslový komplex v Ostravě
- kostel Nejsvětějšího srdce Páně na Vinohradech a vila od Adolfa Loose ve Střešovicích (jde o rozšíření historického jádra Prahy již zapsaného na Seznam světového dědictví UNESCO)
- lázně Luhačovice
- kulturní krajina hřebčína v Kladrubech nad Labem
- památky pěstování a zpracování chmele a výroby piva v Žatci
- památky Velké Moravy (společná česko-slovenská nominace): Velkomoravské hradiště v Mikulčicích – kostel sv. Margity Antiochijské v Kopčanech
- pevnost Terezín
- renesanční domy ve Slavonicích
- ruční papírna ve Velkých Losínách
- Třeboňské rybníkářské dědictví
- západočeský lázeňský trojúhelník (Karlovy Vary, Františkovy Lázně, Mariánské Lázně) [21]

### 3.5 Proces pro zápis statků na Seznam světového dědictví

**Příprava návrhů na zápis** - dokument návrhu na zápis je hlavním podkladem, podle kterého Výbor zvažuje zápis statku na Seznam světového dědictví. Signatářské státy jsou vybízeny k tomu, aby své návrhy na zápis připravovaly za účasti co nejširšího okruhu zainteresovaných subjektů, tedy i účast místního obyvatelstva má zásadní význam. Všechny relevantní informace by měly být zahrnuty do žádosti obsahující návrh na zápis a měly by být citovány s uvedením informačního zdroje. Než začnou signatářské státy připravovat návrh na zápis, musí se seznámit s cyklem pro návrhy zápisů. Státy jsou pobízeny i k tomu, aby se obrátily na Sekretariát pro poskytnutí pomoci během celého procesu.

*Sekretariát může také poskytnout:*

- pomoc pro vytipování vhodných map a fotografií, jakož i národních institucí, od kterých je může získat
- příklady úspěšných návrhů na zápis, ukázky správních postupů a legislativních ustanovení
- rady pro návrhy na zápis nejrozumnějších typů statků, jako jsou kulturní krajiny, města, kanály a stezky dědictví
- rady pro návrhy na zápis vícečetných a přeshraničních statků [19]

Signatářské státy mohou na dobrovolné bázi předložit projekty návrhů na zápis Sekretariátu, který je prostuduje a okomentuje do 30. září každého roku. Návrhy na zápis, mohou být předloženy kdykoli během roku, ale pouze návrhy na zápis, které jsou "úplné" a které Sekretariát obdrží nejpozději 1. února, jsou zohledněny pro zápis na Seznam světového dědictví, o kterém bude Výbor pro světové dědictví jednat v následujícím roce. Výbor se bude zabývat pouze návrhy na zápis statků, jenž jsou uvedeny na informačním seznamu signatářského státu. [19]

#### **Oddíly obsažené v návrhu**

*Formát návrhu musí obsahovat následující oddíly:*

1. označení statku
2. popis statku
3. zdůvodnění zápisu
4. zachovalost a faktory působící na daný statek
5. ochrana a správa
6. sledování

7. dokumentace
8. podrobný kontakt na odpovědné orgány
9. podpis jménem signatářského státu (signatářských států) [19]

Návrhy na zápis jsou posuzovány především podle obsahu, než podle zpracování. *Aby byl návrh na zápis pokládán za kompletní, musí být splněny následující podmínky:*

**Označení statku** - musí být jasně definovány hranice statku navrženého k zápisu a také musí jednoznačně rozlišovat statek navrhovaný k zápisu s kterýmkoli sousedícím objektem (pokud existuje). Mapy musí být dostatečně detailní, aby srozumitelně ukazovaly, jaká pozemní a/nebo mořská oblast je navrhována k zápisu. Pokud takové mapy existují, musí být oficiálně uveřejněné a aktualizované. Na topografických mapách (s poznámkami či vysvětlivkami) musí být patrné hranice statku. Návrh na zápis se pokládá za nekompletní, pokud neobsahuje jasně vymezené hranice.

**Popis statku** - musí zahrnovat označení statku, jakož i celkový přehled o jeho historii a rekonstrukcích. Veškeré skladebné prvky uvedené na mapách je nutno označit s popiskem. V úseku o historii a rekonstrukcích statku se musí charakterizovat, jak se dotkly statku v jeho nynější podobě a jakými výraznými změnami prošel. Tyto sdělení musí představovat podstatná fakta nutná na podporu a rozvedení důvodů, podle kterého statek splňuje kritéria mimořádné univerzální hodnoty a podmínky celistvosti a/nebo autentičnosti.

**Zdůvodnění zápisu** - tato část musí uvádět kritéria světového dědictví, dle kterých je statek navrhován a dále zřetelně stanovené důvody pro použití každého z kritéria. Na podkladě těchto kritérií je nutností v návrhu prohlášení o mimořádné univerzální hodnotě sepsané signatářským státem přesně říci, podle čeho by si mohl zasloužit zápis na Seznam světového dědictví. Srovnávací analýza statku ve spojitosti k dalším podobným statkům, ať již jsou či nejsou zapsány na Seznam světového dědictví, na národní či na mezinárodní úrovni, musí být poskytnuty taktéž. Srovnávací studie je povinna vysvětlit význam statku navrhovaného k zápisu v národních a mezinárodních spojitostech. Prohlášení o celistvosti a/nebo autentičnosti musí být rovněž přiložena.

**Zachovalost a faktory působící na daný statek** – v tomto oddíle je třeba uvést precizní informace o současné zachovalosti statku (včetně informací o jeho fyzickém stavu a o zavedených opatření na jeho zachování) s popisem faktorů působících na daný statek. Údaje uvedené v tomto oddíle prezentují základní údaje do budoucna nepostradatelné pro monitorování zachovalosti statku navrhovaného k zápisu.

**Ochrana a správa** - je povinná zahrnovat soupis opatření, ať už zákonných, plánovacích, předpisových, institucionálních, smluvních a/nebo tradičních, který se co nejpřesněji vztahuje na ochranu statku a poskytovat obsáhlou analýzu reálného fungování této ochrany. Zákonná ustanovení, texty plánů, předpisů, smluv, institucionálních opatření či výtahy z takových textů musí být přiloženy v anglickém nebo francouzském jazyce. Zásadní důležitost má správní systém, jenž je také nutno uvést v návrhu na zápis, spolu s garancí pro reálné provádění správního plánu nebo jakéhokoli jiného správního systému. Další přílohou k návrhu musí být manažerský plán nebo materiály týkající se správního systému. Pokud manažerský plán existuje pouze v jiném jazyce, než je angličtina nebo francouzština, musí být přiložen podrobný popis jeho obsahu do jednoho z těchto dvou jazyků.

Návrh na zápis, jenž neobsahuje výše uvedené dokumenty, se považuje za neúplný, ledaže by další dokumenty, které upravují správu statku, byly dodány do doby, než bude zhotoven manažerský plán.

**Sledování** – je třeba, aby signatářské státy zahrnuly do návrhu zásadní ukazatele navrhované pro měření a hodnocení zachovalosti statku, faktory, jež na něj mají účinek, opatření týkající se zachování daného statku, periodicitu jejich bádání a stanovení odpovědných orgánů.

**Dokumentace** – povinností je poskytnout veškeré nepostradatelné dokumentace pro podporu návrhu na zápis. K nimž musí být připojeny fotografie, diapozitivy ve formátu 35 mm, soupis obrazového materiálu a formulář pro oprávnění k jejich reprodukci. Text návrhu na zápis musí být předán v tištěné podobě ve formátu A4 a na disketě nebo CD-ROM. Alespoň jeden výtisk v papírové verzi musí být podán na volných listech k usnadnění jeho kopírování.

*Požadovaný počet tištěných kopií:*

- návrhy na zápis kulturních statků (s vyloučením kulturních krajín): 2 výtisky
- návrhy na zápis přírodních statků: 3 výtisky
- návrhy na zápis smíšených statků a kulturních krajín: 4 výtisky

Veškerou doplňkovou dokumentaci (mapy, plány, fotografické dokumenty apod.) předloženou s návrhem na zápis si ponechá Sekretariát.

**Podrobný kontakt na odpovědné orgány** - nutno také přidat k návrhu.

**Podpis jménem signatářského státu** - na závěr je třeba do návrhu na zápis uvést originální podpis úředníka s oprávněním podepisovat se jménem signatářského státu.

### 3.5.1 Požadované podmínky pro návrh zápisu různých typů statků

*Statek navrhovaný k zápisu se smí nacházet:*

- na území jediného signatářského státu,
- na území zainteresovaných signatářských států, které mají společnou hranici (přeshraniční statek)

**Přeshraniční statky** - v rámci možností musí být návrhy na zápis přeshraničních statků přichystány a předloženy signatářskými státy společně. Je důrazně doporučováno, aby signatářské státy zformovaly Výbor pro společnou správu nebo nějakou podobnou strukturu určenou pro dozor na správu příhraničního statku jako celku. Rozšíření statku světového dědictví nacházejícího se v jednom signatářském státě může být navrženo tak, aby se z něj staly přeshraniční statky.

*Vícečetné statky* - mohou zahrnovat skladebné prvky, jež jsou mezi sebou propojeny, protože patří:

- do stejné historicko-kulturní skupiny
- ke stejnému typu statků charakteristických pro danou zeměpisnou oblast
- ke shodnému geologickému nebo geomorfologickému útvaru
- k totožné biogeografické provincii nebo ke stejnému typu ekosystému

a za podmínky, že vícečetné prvky jako celek (a ne nutně jeho jednotlivé součásti) mají mimořádnou univerzální hodnotu.

*Vícečetný statek navrhovaný k zápisu se může nacházet:*

- na území jediného signatářského státu (národní vícečetný statek)
- na území rozdílných signatářských států, které nutně nemají společné hranice, jenž musí být navržen se souhlasem všech zúčastněných signatářských států (přeshraniční vícečetný statek)

Návrhy na zápis zmíněných vícečetných statků, byť pocházejí od jediného signatářského státu nebo od více států, mohou být předloženy k posouzení v několika etapách návrhů na zápis s námitkou, že první navrhovaný statek má sám o sobě mimořádnou univerzální hodnotu. Signatářské státy, které se chystají předkládat návrhy na zápis



vícečetných statků rozdělené do několika etap návrhů na zápis, jsou vyzívány k tomu, aby o tomto záměru informovaly Výbor, z důvodu zajištění co nejlepšího plánování.

**Registrace návrhů na zápis** - jak jen Sekretariát dostane návrhy na zápis od signatářských států, potvrdí jejich převzetí, ověří, zda jsou úplné a tyto návrhy na zápis také zaregistruje. Sekretariát předá úplné návrhy na zápis příslušným Poradním organizacím pro jejich vyhodnocení. Sekretariát si od signatářského státu vyžádá veškeré doplňkové informace, pokud je Poradní organizace pokládají za nezbytné. Také Sekretariát sestavuje a na každém zasedání Výboru představuje seznam všech obdržných návrhů na zápis, opatřených datem převzetí. Uvedením skutečnosti, zda jsou úplné či neúplné, prochází určitým cyklem, ve kterém bude Výboru pro světové dědictví představen a jak tento Výbor rozhodne. Tento cyklus, mezi představením návrhu v únoru roku 1 a rozhodnutím Výboru v červnu roku 2, obvykle trvá rok a půl.

**Hodnocení návrhů na zápis ze strany Poradních organizací** - Poradní organizace hodnotí, zda statky navrhované k zápisu signatářskými státy mají mimořádnou univerzální hodnotu, splňují podmínky celistvosti a/nebo autentičnosti a vyhovují nárokům na ochranu a správu. Posudek návrhů na zápis kulturních statků realizuje ICOMOS a hodnocení návrhů na zápis přírodních statků provádí UICN. V případě návrhů na zápis kulturních statků, které náležejí do kategorie „kulturní krajiny“, je podle pravidel hodnocení provedeno ICOMOS po konzultaci s UICN. U smíšených statků je hodnocení provedeno společně ICOMOS a UICN. [19]

*Hodnocení a prezentace musí:*

- být v souladu s Úmluvou o ochraně světového dědictví a s relevantními hlavními směry, jakož i se všemi novými politikami, které Výbor vyloží ve svých rozhodnutích
- být objektivní, metodické a vědecké ve svém hodnocení
- být provedeny na vysoce profesionální úrovni
- dodržovat standardizovaný vzor pro hodnocení i prezentaci a obsahovat jméno hodnotitele(ů), kteří danou památku navštívili
- jasně a zřetelně uvádět, zda daný statek má nebo nemá mimořádnou univerzální hodnotu, splňuje podmínky celistvosti a/nebo autentičnosti a je předmětem správného plánu / systému a zda požívá ochrany

- systematicky hodnotit každý statek podle všech relevantních kritérií, včetně zachovalosti relativním způsobem, to znamená ve srovnání s ostatními statky stejného typu, ať už se nacházejí nebo nenacházejí na území signatářského státu
- odkazovat na rozhodnutí a na žádosti Výboru týkající se návrhů na zápis, který je zkoumán
- nebrat na vědomí nebo zamítnout veškeré informace podané signatářským státem po 28. únoru roku (dokladem o datu odeslání je poštovní razítko), kdy byl návrh na zápis prostudován. Pokud jsou informace převzaty po tomto datu a nejsou zohledněny v hodnocení, musí o tom být signatářský stát uvědomen. Toto konečné datum musí být přísně dodrženo
- poskytnout odůvodnění jejich stanoviska za pomoci použitého referenčního seznamu (dokumentace) [19]

Poradní organizace jsou vybízeny, aby předaly do 31. ledna každého roku obeznámeným signatářským státům jakoukoli žádost o informace nebo závěrečnou otázku, které by si jim přály položit na závěr přezkumu jejich hodnocení. Nejméně dva pracovní dny před zahájením zasedání Výboru pro světové dědictví budou signatářské státy vyzvány, aby zaslaly dopis předsedovi zasedání. Tento dopis je dán na vědomí Poradním organizacím, ve kterém signatářské státy detailně vyličí faktické nedostatky nalezené v hodnocení svého/svých návrhu/návrhů na zápis, které provedly Poradní organizace. Toto psaní bude rozdáno v pracovních jazycích členům Výboru a předseda ho může přečíst na závěr prezentace jejich hodnocení.

*ICOMOS a UICN vydávají svá doporučení podle tří kategorií:*

- statky, které jsou doporučeny k zápisu bez výhrad
- návrhy na zápis, které jsou doporučeny k vrácení danému státu nebo k odloženému přezkumu
- statky, které nejsou doporučeny k zápisu

**Stažení návrhů na zápis** - signatářský stát může kdykoli před zasedáním Výboru stáhnout svůj návrh na zápis, který předložil a na němž má být tento návrh prostudován. Signatářský stát má povinnost o tomto úmyslu písemně informovat Sekretariát. Pokud si signatářský stát přeje znovu předložit návrh na zápis statku, bude převzat jako nový návrh na zápis, dle postupů a časového harmonogramu.

**Rozhodnutí Výboru pro světové dědictví** - řeší, zda má nebo nemá být statek zapsán na Seznam světového dědictví, anebo má být jeho přezkum odložen či žádost vrácena zpět.

**Zápis** – pokud zní verdikt zapsat statek na Seznam světového dědictví, přijme Výbor po konzultaci s Poradními organizacemi prohlášení o mimořádné univerzální hodnotě týkající se daného statku. Toto prohlášení musí zahrnovat výtah z rozhodnutí Výboru, kterým se potvrzuje, že statek má mimořádnou univerzální hodnotu, označení kritérií, díky kterým byl statek zapsán, včetně ohodnocení podmínek celistvosti a/nebo autentičnosti a platná opatření pro ochranu a správu. Prohlášení o univerzální hodnotě bude základem pro budoucí ochranu a správu statku.

**Rozhodnutí statek nezapsat** - pokud Výbor rozhodne, že nesouhlasí se zapsáním statku na Seznam světového dědictví, návrh na zápis nemůže být Výboru předložen znovu, pokud ovšem nenastanou mimořádné situace. Do této situace lze zahrnout nové objevy, nové vědecké poznatky o statku nebo jiná kritéria, která nebyla uvedena v primárním návrhu na zápis. V takovém případě musí být předložen nový návrh na zápis.

**Vrácení návrhů na zápis** - návrhy na zápis, o kterých Výbor rozhodne, že budou vráceny signatářskému státu pro doplnění údajů, mohou být opět předloženy na následujícím jednání Výboru k probádání. Doplnující informace mohou být předány Sekretariátu do 1. února roku, během kterého by se měl Výbor tímto návrhem zaměřovat. Sekretariát je neprodleně předá náležitým Poradním organizacím k provedení hodnocení. Když je vrácený návrh na zápis, který nebyl předložen Výboru do tří let následujících po primárním rozhodnutí Výboru, opět předložen k prostudování, pokládá se podle postupů a časového harmonogramu návrh na zápis za nový.

**Odložené návrhy na zápis** - Výbor může rozhodnout také o odložení návrhu na zápis, aby mohl provést obšírnější hodnocení, studii nebo poprosit signatářský stát o zásadní úpravu návrhu. Pokud se signatářský stát rozhodne předložit znovu odložený návrh na zápis, musí být tento návrh na zápis opět předán Sekretariátu do 1. února. Tyto návrhy na zápis jsou později předmětem nového hodnocení ze strany příslušných Poradních organizací během úplného cyklu hodnocení, které trvá rok a půl, taktéž podle postupů a časového harmonogramu.

### **3.6 Fond světového dědictví**

Fond na ochranu světového kulturního a přírodního dědictví výjimečně světové hodnoty, zkráceně nazývaný Fond světového dědictví, byl vytvořen na základě Úmluvy.

*Zdroje Fondu tvoří:*

- povinné a dobrovolné příspěvky smluvních států
- příspěvky, dary nebo odkazy, jež mohou poskytnout:
  - státy
  - UNESCO, jiné organizace v rámci systému OSN, zejména UNDP či jiné mezivládní organizace
  - veřejné či soukromé orgány nebo jednotlivci
  - jakékoliv úroky připadající na zdroje Fondu
  - fondy vzniklé sbírkami a příjmy z akcí organizovaných ve prospěch Fondu
  - veškeré další zdroje, jež jsou v souladu s předpisy Fondu, jak jsou navrženy Výborem pro světové dědictví.

*Pomoc poskytovaná Výborem pro světové dědictví může zahrnovat následující formy:*

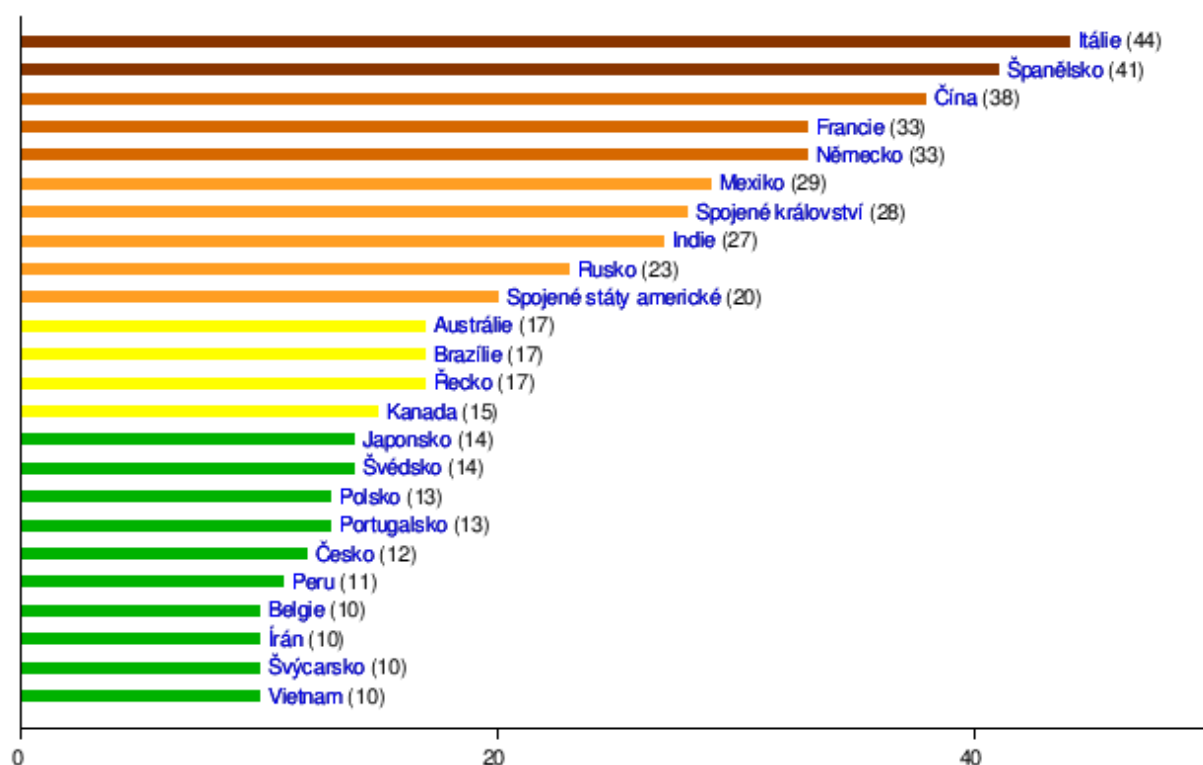
- výzkumy týkající se uměleckých, vědeckých a technických problémů vyplývajících z ochrany, zachování, prezentování a obnovy kulturního a přírodního dědictví
- ustanovení expertů, techniků a zkušených pracovníků, aby bylo zajištěno správné provedení prací
- školení pracovníků a specialistů na všech úrovních v oblasti označení, ochrany, zachování, prezentování a obnovy kulturního a přírodního dědictví
- dodání zařízení, které dotyčný stát nevlastní nebo nemůže získat
- půjčky s nízkým úrokem nebo bezúročné půjčky splatné na dlouhodobém základě, ve výjimečných případech a ze zvláštních důvodů poskytnutí nenávratných příspěvků

Příspěvky do Fondu a jiné formy pomoci dané k dispozici Výboru mohou být použity pouze na takové účely, jaké určí Výbor. Ten také může přijmout příspěvky, jež mají být využity výlučně na určitý program či projekt, za předpokladu, že Výbor rozhodne o uskutečnění takového programu či projektu. Žádné politické podmínky nesmějí být spojeny s příspěvky poskytovanými Fondem.

## 4 Příklad památky UNESCO v České republice

V roce 2009 bylo na Seznamu světového dědictví 890 položek. Z toho 689 položek kulturního dědictví, 176 přírodního a 25 smíšeného celkově ze 148 států světa. Nejvíce památek světového dědictví se vyskytuje v Itálii - 44, Španělsku – 41 a Čínské lidové republice - 38. V níže uvedeném srovnávacím grafu z roku 2009 jsou zobrazeny státy mající 10 a více památek světového dědictví.

**Graf č. 4.1: Srovnávací graf zachycující státy, které mají 10 a více památek světového dědictví**



Zdroj: <http://whc.unesco.org/en/list>

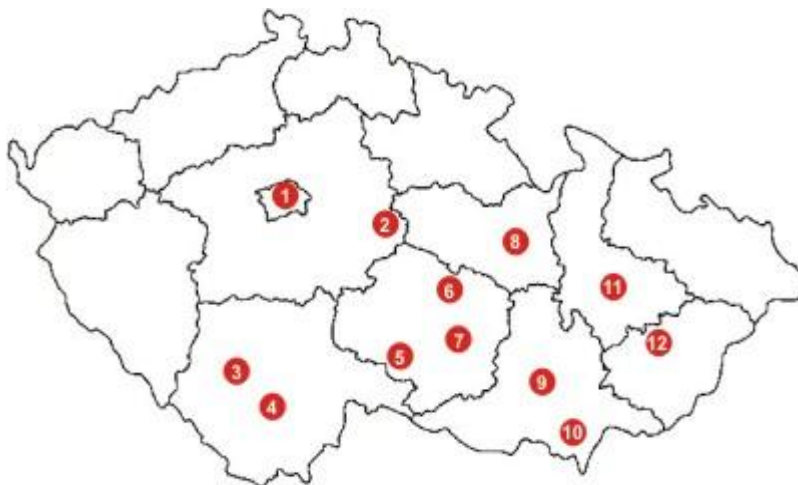
České země mají bohatou a pestrou historii. Lidé, kteří zde přišli ze všech koutů světa, postavili a vyzdobili mnoho zámků, kostelů i klášterů a současně se podíleli na celkové architektonické podobě našich měst. Dvanáct našich památek již bylo zapsáno do Seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO a další o to usilují. Výčet českých památek mající tu čest být součástí Seznamu jsou v následující tabulce (podrobnější popis památek je v příloze č. 2). Pod tabulkou je rovněž umístěna mapa, pro názorný přehled lokalit, kde se tyto památky nacházejí.

Tab. č. 4.1: Památky Světového kulturního dědictví v ČR

Památky Světového kulturního dědictví v ČR			
Okres	Název	Od roku	Na mapce pod číslem
<b>Praha hl. m.</b>	Praha, historické centrum	1992	1
<b>Český Krumlov</b>	Český Krumlov, historické jádro města	1992	4
<b>Jihlava</b>	Telč, historické jádro města	1992	5
<b>Žďár nad Sázavou</b>	Zelená Hora, poutní kostel sv. Jana Nepomuckého	1994	6
<b>Kutná Hora</b>	Kutná hora, důlní díla a část historického jádra města s chrámem sv. Barbory	1995	2
<b>Břeclav</b>	Lednicko - valtický areál	1996	10
<b>České Budějovice</b>	Holašovice, rezervace historické vesnice	1998	3
<b>Kroměříž</b>	Kroměříž, zahrady a zámek	1998	12
<b>Svitavy</b>	Litomyšl, zámek	1999	8
<b>Olomouc</b>	Olomouc, Čestný sloup Nejsvětější Trojice	2000	11
<b>Brno – město</b>	Brno, vila Tugendhat	2001	9
<b>Třebíč</b>	Třebíč, židovská čtvrť a bazilika sv. Prokopa	2003	7

Zdroj: [www.npu.cz](http://www.npu.cz), vlastní úprava

Obr. č. 4.1: Mapa památek v ČR



Zdroj: [http://www.czech-unesco.cz/repository/images/obecne/mapa\\_unesco.jpg](http://www.czech-unesco.cz/repository/images/obecne/mapa_unesco.jpg)

## 4.1 Čestný sloup Nejsvětější Trojice v Olomouci

Myšlenky zápisu této ojedinělé památky se sprádaly již po roce 1990, avšak celá příprava návrhu se začala realizovat až o šest let později. V roce 1997 byl předložen na návrh zápis soubor barokních plastik – kašen a sloupů. Ve finálním kole však hrozilo vypadnutí, což by znamenalo ztrátu možnosti zápisu jednou provždy. Česká delegace se proto rozhodla nominaci stáhnout a předložit ji později přepracovanou. Nová a zúžená nominace byla předložena v roce 1999. Výbor světového dědictví rozhodl pro zápis v pořadí 10. české památky do světového kulturního dědictví dne 2. prosince 2000. U zápisu všech 12-ti památek, tedy nejen u Čestného sloupu Nejsvětější Trojice, stál pan Michal Beneš – tajemník pro kulturní záležitosti UNESCO z Ministerstva kultury ČR a zároveň i zástupce ministerstva v České komisi pro UNESCO (který v obou těchto úřadech působí i v současné době). Na nominační dokumentaci se mimo jiné podílel i kunsthistorik profesor Milan Togner. Dal dohromady značnou část informací, díky kterým byl monument mezi unikáty přijat. Pod tento dokument se vždy musí podepsat někdo jménem smluvního státu, úkolu se nezhodil nikdo jiný než bývalý Ministr kultury ČR Pavel Dostál.

Při přípravě návrhu na zápis byl proveden v roce 1997 komplexní průzkum sousoší (řadí se mezi tři nejdůležitějších, které kdy byly v ČR provedeny), vysoce oceněný ve zprávě experta UNESCO. Cena průzkumu stála přes 1 000 000 Kč. Toto prozkoumání vyústilo v rozsáhlé opravy, provedené pod vedením olomouckého restaurátora Ladislava Werkmanna s přizvanou širokou řadou specialistů z celé republiky. Akce byla původně plánovaná na tři plné restaurátorské sezóny 1999–2001, avšak vlivem investora (město Olomouc) se zkrátila takřka na polovinu. Tento poslední zásah (ostatní proběhly v letech 1834, 1879, 1926 a 1972–1975) byl dosud nejdůležitější a dočasně při něm byly sejmuty i některé části sousoší. Odborníci ujednali povinné průběžné revize sloupu jednou za 5 let. Náklady na nápravu sloupu se pohybovaly kolem 16 – 17 000 000 Kč. V letech 1999 a 2000 čerpalo město příspěvek z Programu regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón.

## 4.2 Nominační dokumentace

Památku byla zařazena do Seznamu světového kulturního dědictví na základě nominační dokumentace, rozdělené do sedmi hlavních částí zabývajících se identifikací majetku, odůvodněním pro zapsání (prohlášení o významu, srovnávací analýza, pravost, kritéria), popisem památky (historie a vývoj, současný stav památky, programy týkající

se prezentace a propagace nemovitosti atd.), managementem (vlastnictví, právní status, zdroje a úrovně financování, atd.), faktory ovlivňující majetek (tlaky životního prostředí, přírodní katastrofy a připravenosti, tlaky cestovního ruchu, atd.), monitoringem a dokumentací (mapy, plány, bibliografie, atd.). Na zpracování nominační dokumentace bylo vynaloženo zhruba 500 000 Kč.

#### **4.2.1 Identifikace majetku**

Čestný sloup Nejsvětější Trojice se nachází ve městě Olomouci ležící v centru Moravy, uprostřed východní části České republiky, nejpřesněji řečeno na 49° 45' 43'' severní zeměpisné šířky a 17° 15' 33'' východní zeměpisné délky. Památka je instalována v chráněné památkové zóně na hlavním Horním náměstí v centrální části historického jádra města. Tento 35 m vysoký monument představuje nejvyšší sousoší na území ČR. Plošný obsah stavby je v podstatě kruhový půdorys o průměru 17 m a celá stavba tedy zabírá plochu cca 227 m<sup>2</sup>. Ochranné pásmo, vzhledem k dalším památkám ze stejného období, autorského podílu a přímé souvislosti s budováním trojičního sloupu, je v podstatě vymezen historickým jádrem města Olomouc – chráněná památková oblast 75 ha. Mapa znázorňující přesné umístění monumentu v Olomouci s podobiznou památky jsou v příloze č. 3 a č. 4.

#### **4.2.2 Odůvodnění pro zapsání**

Čestný sloup Nejsvětější Trojice má naprosto výjimečné postavení v barokní sochařské a architektonické tvorbě 1. poloviny 18. století. Jeho architektonická koncepce, rozsah sochařské výzdoby a monumentalita (zmíněná výška 35 metrů) nemá ve svém okruhu v Evropě konkurenci. Budování probíhající v letech 1716 – 1754 započal mistr Václav Render - císařsky privilegovaný architekt a městský kameník v Olomouci. Trojiční sloup patří k poslednímu exempláři vlny budování obdobných monumentů a svou výtvarnou koncepcí se odlišuje od všech podobných monumentů charakteristických pro městské interiéry především evropských měst. V případě olomouckého sloupu se objevuje zcela unikátní a ojedinělé pojetí lišící se od základních typů. Dále se k unikátnosti připojuje ještě neobvyklá kombinace materiálové skladby - část sochařské výzdoby v kameni a část ve zlacené mědi. Sochy jsou vymodelovány v nadživotní velikosti a kaple byla umístěna přímo do těla sloupu. Za podstatnou zmínku stojí i jeho hodnota z čistě městsko-koncepčního hlediska – díky umístění sloupu v centrální části náměstí, záměrně viditelné ze všech os pohledu každé ulice vedoucí na náměstí, se z něj stává přirozený centrální bod. V tomto ohledu je památka logicky



vrcholem městského rozvoje historického jádra města Olomouce a nepochybně oplývá univerzálními hodnotami splňující UNESCO kritéria i a iv.

**Srovnávací analýza** - vztyčování mariánských (morových) sloupů na náměstích měst je ryze barokní záležitostí potridentské církve ikonograficky vycházející z biblického textu Zjevení sv. Jana na Patmu. Základní typ je dán patrně prvním mariánským sloupem na Piazza S. Maria Maggiore v Římě z roku 1614. Téměř masové budování mariánských a trojičních sloupů končí zhruba po polovině 18. století. Olomoucký sloup byl od počátku budován jako trojiční monument, nemající obdobu v žádném jiném městě. Ve svém architektonickém pojetí se odlišuje od vídeňských prototypů a svými rozměry, mimořádně početnou sochařskou figurální výzdobou a celkovým uměleckým ztvárněním jej lze oprávněně považovat za vyvrcholení zmíněné tradice. Stejně i dobou svého budování završuje a v podstatě ukončuje období největšího rozmachu tohoto dobového fenoménu. Ocenění olomouckého sloupu se stalo nejen připomínkou charakteristického jevu intenzivní barokní stavební a umělecké produkce, ale i poctou stovkám podobných památníků ve střední Evropě.

**Autenticita** - vědomí výjimečnosti trojičního sloupu bylo od jeho vzniku podmiňováno úctou města, jeho obyvatel i návštěvníků a lze tvrdit, že úbytek původnosti (entropie autenticity) je vcelku minimální. Konzervátorské práce probíhaly téměř v každé generaci, bohužel však pouze v podobě minimálních zásahů specializujících se na odstraňování povrchových nečistot a depozitů. K vážnějšímu zákroku došlo jen v případě náhrady jedné sochy světlohoše ve spodní části sloupu za materiálovou kopii. Prvotní socha byla rozbita ve 2. světové válce. Pokud lze uvažovat o výraznější ztrátě autenticity, pak tato ztráta je zapříčiněna především přirozenou degradací materiálů a patinou stárání.

**Kriteria navrhující zápis** - kulturní statek Čestný sloup Nejsvětější Trojice odpovídá kritériím Směrnic UNESCO ve smyslu § 24 prakticky ve všech bodech a) a b).

a) *Kritérium i* – sloup v Olomouci patří k unikátním dílům, v nichž se spojuje triumfální motiv oslavy církve a víry s faktem uměleckého díla slučujícího architektonicko-urbanistické řešení s náročnou sochařskou výzdobou. Je nepochybně nejoriginálnějším vyjádřením svého autora, především v projekčním řešení, domácího umělce Václava Rendera (1669-1733), jehož obdivuhodná iniciativa, doplněná velkorysou finanční podporou, stála u zrodu monumentu. Spolu s řadou dalších moravských umělců vytvořil dílo, které je zcela unikátní jak svým mimořádným rozměrem, tak náročností i rozsahem sochařské výzdoby nemajíc odpovídající srovnání ani v jiných evropských městech. Zároveň je ukázkou

domáciho vlastenectví, které bez ohledu na jazykové bariéry ve smíšeném česko-německém prostředí spojuje své síly k vybudování monumentálního památníku. Nosnou myšlenkou tohoto finančně ohromně náročného budování byl výrazný vztah k městu, k tradici měšťanského sebevědomí a k preferenci hlavních hodnot barokního člověka se silným přízvukem náboženského povědomí.

*Kritérium ii* – Čestný sloup Nejsvětější Trojice je příkladem a vyvrcholením nejen uměleckého, ale obzvláště náboženského i občanského cítění. Obdobně v tomto smyslu se stává dokladem kulturní a náboženské tradice, jejíž kontinuita tvořila základy domácí česko-německé kultury a která v současné době tvoří i základ soudobé kultury českého prostředí.

*Kritérium iv* - spolu s dalšími památníky vznikajícími v Olomouci ve stejné době, šesti barokními kašnami a mariánským sloupem, vytváří trojiční sloup soubor, významný příklad komplexního řešení městského interiéru. Právě zde se spojují architektonicko-urbanistické hodnoty s hodnotami ryze uměleckými, které jsou jako celek určovány dobovými myšlenkovými proudy. Celý soubor představuje nejen významnou uměleckou památku, ale především obecně kulturně historickou památkou s převládajícím dobovým barokním myšlením v ideální podobě.

*Kritérium vi* - existenci olomoucké památky lze chápat jako projev mimořádného náboženského kultu i úcty a vzhledem k jeho unikátnosti, monumentálním rozměrům a uměleckému ztvárnění jej lze zároveň označit za náboženskou památku celosvětového významu.

b) Tyto hodnoty jsou umocněny jen minimální ztrátou autenticity, jak z hlediska materiálové skladby, tak především z hlediska zachování původní koncepce. Pokud v případě trojičního sloupu došlo k úbytku autenticity, pak téměř výlučně jen v podobě přirozeného poškození materiálů věkem.

### **4.2.3 Popis**

Základní půdorys trojičního sloupu vyrůstá z plošného obsahu kruhu o průměru 17 m. Z kruhového základu, jehož obvod je doplněn 18-ti kamennými patníky vzájemně spojenými kovaným řetězem, vyrůstá schodiště o sedmi stupíncích, na jehož vrcholu je umístěno vlastní první podlaží sloupu s půdorysem v zásadě respektující šesticípou hvězdičici. První podlaží je tvořeno fungující kaplí opět na kruhovém půdorysu a zvnějšku v cípech hvězdice, doplněno šesti kuželkově zdobeným hrazením završeným vždy dvojicí ohňových váz a dvojicí

světloňošů-putti (dohromady 12 dětských postav- světloňošů o výšce cca 150 cm). K tělu kaple prvního podlaží, opět v cípech hvězdice, přiléhá na šesti masivních patách podstavce zdobené ze tří stran bohatým kamenickým detailem (voluty, akantový list apod.), prvních šest soch světců v nadživotní velikosti (cca 220 - 240 cm). Jako celek je první podlaží bohatě zdobeno motivy kanelovaných pilastrů (svislé žlábký na sloupech), motivy pásy, mušlí, reliéfních kartuší (hieroglyfické zápisy v oválném rámečku) s polopostavami apoštolů a dalším kamenickým detailem. Podobná situace se důsledně opakuje i u druhého a třetího podlaží. Druhé podlaží zachovává půdorys z prvního a na izolovaných podstavcích je vyzdobena druhou šesticí soch světců v nadživotní velikosti. Třetí podlaží završuje základnu sloupu, je mírně ustoupeno do středu a na obvodu opět doplněno šesticí masivních podstavců s třetí řadou šesti světců v nadživotní velikosti, další řadou šesti reliéfů s polopostavami apoštolů a bohatým kamenickým dekorem. Z této základny třetího podlaží vyrůstá monolitický sloup, bohatě zdobený kanelurou a motivy akantového listu o celkové výšce 10 m. V první třetině monolitu je instalováno sousoší Nanebevzetí Panny Marie, která je nesená dvojicí andělů. Sousoší je vyhotoveno opět v nadživotní velikosti, v pozlacené mědi. Na vrcholu celého sloupu tzv. monolitu, završeného hlavicí s motivy volut a akantového listu je umístěna na zeměkouli skupina žehnajícího Boha Otce a Krista s křížem, ve spodní části figura archanděla Michaela. Celek je završen paprskovitým terčem - hvězdici s holubicí jako symbolem Ducha Svatého. I tato vrcholová skupina je vytvořena v nadživotní velikosti z tepané a zlacené mědi.

**Historie** - olomoucký kamenický mistr Václav Render si usmyslil postavit sloup, který svou výškou a nádhernou výzdobou nebude mít rovného v žádném jiném městě. Vlastní stavbu (původně zamýšlený morový sloup byl dokončen jako sloup čestný), kterou z větší části financoval V. Render sám, zahájil se svou dílnou v jarních měsících roku 1717. Do své smrti v roce 1733 vybudoval sloup do výšky prvního podlaží s vnitřní kaplí a kamenným pláštěm jádra spodní části. Pro další pokračování stavby odkázal tento kamenický mistr celý svůj majetek (přes 8,5 tisíc zlatých). Dalšími nástupci byli František Thoneck, Jan Ignác Rokický, Augustin Schulz. Celé dílo bylo dokončeno 9. září 1754 a za přítomnosti císařovny Marie Terezie slavnostně vysvěceno.

#### **4.2.4 Management**

Památka je ve vlastnictví majitele a správce sloupu Nejsvětější Trojice města Olomouce, zastoupené Magistrátem města.

**Právní status** - trojiční sloup je majetkem kulturního dědictví s indexovým číslem 3599. Jeho význam byl posílen zákony, jež jsou uvedeny níže.

**Ochranná opatření a prostředky k jejich provedení** - jsou ovládány následujícími základními předpisy:

- Zákon No. 20/1987 LC, pokud jde o stav zachování kulturního dědictví, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška č. 66/1988 LC, kterou se provádí zákon o státní ochraně kulturního dědictví
- Statut č. 262, který schválila ČR, ze dne 24. května 1995, kterým byl sloup Nejsvětější Trojice prohlášen národním majetkem kulturního dědictví
- Vyhláška MK ČR, ze dne 21. prosince 1987, čj. Ne. 16417/87 – VI/1, pokud jde o prohlášení historického jádra Olomouce jako chráněná památková zóna
- Zákon č. 367/1990 LC, o obcích, ve znění pozdějších předpisů
- Stavební zákon č. 50/1976, ve znění pozdějších předpisů

**Zdroje a úrovně financování** – cena průzkumu Čestného sloupu Nejsvětější Trojice provedeného v roce 1997 byla v nominační dokumentaci vyčíslena místním olomouckým úřadem přesně na 1 060 000 Kč. Plán na rok 1999 byl vyčíslen na 6 000 000 Kč a na období 2000-2003 se počítalo s celkovými náklady v hodnotě 18 000 000 Kč.

#### **4.2.4.1 Podpora pro památky UNESCO**

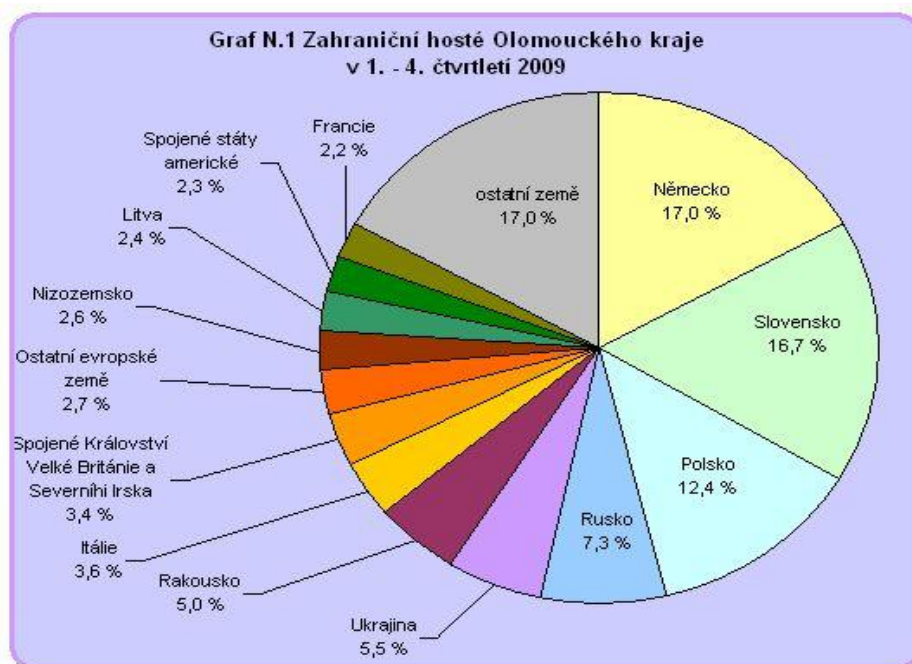
Pařížská centrála UNESCO nikdy nepřispívá na běžný provoz či opravy památek UNESCO. Peníze dává pouze v případě ohrožení (např. válečné - Dubrovník, či povodně v Česku). Finanční zdroje jsou pro plynulou údržbu a zachování památky získávány od rozpočtu města, prostřednictvím zvláštních státních dotací či od sponzorů. K zajištění zachování sloupu Nejsvětější Trojice jsou finanční prostředky poskytovány nejen z rozpočtu města, ale také z centrálních programů. MK ČR zřídilo v roce 2008 program Podpora pro památky UNESCO, jehož hlavním cílem je dostát závazkům vyplývajícím z přijetí Úmluvy o ochraně kulturního a přírodního dědictví. Prostředky rozdělené pro tento program v roce 2008 činily 18 000 000 Kč. V rámci zásad pro čerpání finančních prostředků z tohoto programu byly vytvořeny tři prioritní oblasti: vytvoření management plánů, vědecko-výzkumné aktivity a prezentace, propagace a edukace statků UNESCO. Hlavním cílem programu je podporovat všestranný rozvoj památek zapsaných na Seznam světového dědictví nacházející se na území ČR. V roce 2008 bylo zrealizováno 33 projektů

z navrhovaných 34, v roce 2009 MK ČR uvolnilo pro tento program 11 000 000 Kč a podpořilo 35 projektů. Finanční prostředky přerozdělované pro tento program dosahují v letošním roce 6 874 000 Kč. Seznam projektů podpořených v roce 2008 a 2009 je uveden v příloze pod č. 5, č. 6 a žádost o poskytnutí dotace z programu Podpora pro památky UNESCO v příloze č. 7.

**Zdroje odborných znalostí a vzdělávání v oblasti uchovávání a technik řízení -** zachování kulturního dědictví je v Olomouci realizováno výhradně řadou kvalifikovaných odborníků (s licenci vydanou MK ČR) pocházejících zejména z Ústavu pro ochranu kulturních dědictví v Olomouci a Státního ústavu pro ochranu kulturního dědictví v Praze. Odpovídající úroveň kontroly a přípravy pro zachování díla je zajištěna ve spolupráci s bavorským institutem pro Ochranu kulturního dědictví v Mnichově. Budoucí profesní potenciál je vyškolen z Univerzity Palackého, jejíž absolventi mají kvalifikaci v oboru dějin umění a ochrany kulturního dědictví.

**Návštěvníci a statistiky -** počet turistů přijíždějící do Olomouce za touto památkou nemůže být z hlediska absence výběru vstupného zaznamenán. Dle Českého statistického úřadu v roce 2009 navštívilo Olomoucký kraj 392 483 hostů zdržujících se zde 1 den bez přespaní, 1 443 812 návštěvníků, kteří zde v průměru přenocovali 3,7 dnů a průměrně zde strávili 4,7 dnů. Srovnání s ostatními kraji je k nahlédnutí v příloze č. 8.

**Graf č. 4.2: Zahraniční hosté Olomouckého kraje v 1. – 4. čtvrtletí 2009**



Zdroj: [www.czso.cz](http://www.czso.cz)

**Prezentace a propagace** - úzce souvisí s podporou ochrany olomoucké chráněné zóny. Je to oblíbené místo návštěvníků z Čech, Moravy i ze zahraničí. Základní informace poskytuje Informační centrum pro kulturu a cestovní ruch (umístěné na Horním náměstí), které také organizuje prohlídky tohoto komplexu kulturního dědictví. Vysoký počet publikací vždy představuje sloup Nejsvětější Trojice jako jednu z nejvýznamnějších památek. Od roku 1998 se každoročně v Olomouci koná stavební veletrh Renova zaměřující se na obnovu vlastností kulturního dědictví. V roce 2008 zažádalo Statutární město Olomouc v programu Podpora pro památky UNESCO MK ČR o dotaci na publikaci – Sloup Nejsvětější Trojice v Olomouci. Tato publikace dosahovala celkových nákladů 1 462 898 Kč a byla jí přidělena dotace ve výši 1 025 500 Kč. Tuto více než 140-ti stránkovou publikaci lze zakoupit za 250 Kč v Informačním centru. Knihu vydalo Statutární město Olomouc ve spolupráci s Muzeem umění ve čtyřech jazykových provedení - česky, anglicky, německy a francouzsky.

**Přenocování** - jako regionální centrum překračující hranici 100 000 obyvatel, má město Olomouc dostatečnou nabídku možností ubytování pro návštěvníky a hosty plánující krátkodobý či dlouhodobý. Je zde koncentrace mnoha hotelů, penzionů, ubytoven, privátů, motelů i hostelů.

**Služby, restaurace, občerstvení a obchody** - historické jádro může poskytnout dostatečný počet restaurací a občerstvení, tyto služby jsou neustále rozšiřovány. Součástí centra jsou také obchodní sítě.

**Parkování** - v historické oblasti je omezeno. Parkování je především soustředěno na okraji centra a na parkovištích stanovené pro tento účel. Cílem regulace dopravy je poskytovat tišší prostředí na Horním náměstí a začlenit tak návštěvníky do pěší zóny. Nemělo by proto nic stát v rozporu s vnímáním náměstí a zdůraznit tak sloup Nejsvětější Trojice.

**Ochranné a záchranné služby** - ochrana veřejných prostor v okolí památky je zabezpečena pravidelnými kontrolami vedené městskou policií a od 2. 10. 2008 i bezpečnostním kamerovým systémem umožňující 24 hodinové monitorování z policejního ředitelství. Kamery jsou umístěny na budově radnice a pobočce České pošty. Celkové náklady na pořízení kamer činily 1 700 000 Kč a byly financovány z prostředků Statutárního města Olomouce a Olomouckého kraje. Záchrané služby jsou pro obyvatele a návštěvníky města zajišťovány prostřednictvím státních zdravotnických institucí i soukromých lékařů.

## 4.2.5 Faktory ovlivňující majetek

**Tlaky životního prostředí** - kamenný materiál je vystaven negativnímu dopadu znečišťujících látek, proto musí být technický stav sloupu a soch pravidelně monitorovány.

**Přírodní katastrofy a připravenost** - vzhledem k poloze v centru města je eliminován výskyt globální katastrofy např. zemětřesení nebo povodeň (devastační povodeň v roce 1997 ovlivnila jiné části města, tento živel ušetřil centrum od značných škod).

**Zátěž z cestovního ruchu** - historické jádro se všemi jeho funkcemi, včetně správy, hojnosti úřadů, bankovníctví, obchodů, restaurací a služeb je kromě obyvatel navštěvován i řadou turistů. Avšak cestovní ruch je rozptýlen do systému ulic, proto nepředstavuje přímé ohrožení sloupu Nejsvětější Trojice.

*Možné formy zátěže z cestovního ruchu:*

- poškození kamene v důsledku znečištěného vzduchu. Sloup Nejsvětější Trojice trpí přírodní degradací kamene, jako každé stárnutí a opotřebení materiálu. Tato hrozba vyžaduje včasnou ochranu.
- Vandalství ze strany obyvatel či návštěvníků nelze zcela vyloučit např. v noci z 22. na 23. května 2008 neznámý vandal na sloupu uvolnil jednu pískovcovou vázu a další utrl, poškodil dva pozlacené plameny a dva ukradl. Odhadovaná škoda činila 100 000 Kč.

## 4.2.6 Monitoring

K pravidelnému monitorování (jednou za dva roky), sloužící k měření stavu sloupu Nejsvětější Trojice, jsou navrženy 2 klíčové ukazatele:

- technický stav architektury sloupu
- technický stav umělecké výzdoby tzn. soch a reliéfů

## 4.2.7 Dokumentace

Do této části nominační dokumentace byly zařazeny mapy, plány, fotografie, letecké pohledy a bibliografie spolu s následujícími dodatky:

- nástin vyšetření a plány na ochranu Čestného sloupu Nejsvětější Trojice
- právní dokumenty, výkonný orgán agentur a organizací podílející se na stavu zachování kulturního dědictví

- srovnávací přehled mariánského a trojičního sloupu

Vzhledem k tomu, že byl olomoucký Čestný sloup úspěšně zapsán na Seznam světového kulturního dědictví, lze prohlásit, že i když byla práce na nominační dokumentaci velice zdlouhavá, byla zpracovaná pečlivě a především poutavě, neboť zaujala Výbor světového dědictví natolik, že monument přizval mezi ostatní památky UNESCO.



## 5 Závěr

Snaha zapsat ojedinělé památky na Seznam světového dědictví musí být obrovská a práci je nutno provést velice pečlivě a s rozvahou, neboť i v rozhodujícím kole projednání hrozí nelítostné smetení ze stolu, což by znamenalo ztrátu možnosti zápisu jednou provždy. Z tohoto důvodu je nutné vždy velmi dobře a „diplomaticky“ připravit nominaci. V úvahu je nutné brát například i konkurenty, kteří kandidují z jiných zemí, případně nominaci zúžit nebo naopak připravit dokumentaci ve spolupráci s jinými zeměmi. Také proto se čas od času ukáže zpráva, že Česká republika nominaci na poslední chvíli stáhla k přepracování. Je to jediná cesta, jak umožnit nominované památce v budoucnu ještě kandidovat. Posledním takovým případem byla česko-slovenská nominace památky Velké Moravy, před tím podobný osud potkal Třeboňské rybníkářské dědictví nebo i Čestný sloup Nejsvětější Trojice. Předpokladem je nashromáždění dostatečného množství kvalitních textů a poutavě jej podle požadavků zpracovat do několika set stránkové nominační dokumentace tak, aby v cíli zaujala organizaci UNESCO natolik, že se stane nedílnou součástí elitních památek. Být v tomto jedinečném Seznamu znamená získat značné výhody mezi ostatními památkami, které vždy tyto zapsané památky řadí o několik tříd výš. Tato přednost, díky které získala památka prověření kvality v podobě označení emblémem Světového dědictví, spočívá i ve velké propagaci, kterou jí UNESCO poskytuje a také zařazení do jakéhosi „ohroženého druhu“, který všichni musí chránit. Od každého stylu památky může být zapsána na celém světě jen jedna památka. Nikdy se nemůže stát, že bude někde jinde zapsáno na Seznamu např. stejné lidové baroko, které se u nás nachází v Holašovicích. Dalo by se říct, že UNESCO tedy i přispívá finanční pomocí na zachování těchto památek, ale není tomu tak. Pařížská centrála organizace nikdy nepřispívá na běžný provoz či opravy památek UNESCO. Peníze dává pouze v případě ohrožení (např. válečné - Dubrovník, či povodně v Česku). Stát se totiž tímto zápisem zavazuje, že poskytne dané památce nadstandardní péči.

Pro každou památku je nevídanou poctou dostat se na tento Seznam. Česká republika má zapsaných 12 památek, což je na takovouto malou zemi docela vysoký počet. Na Indikativním seznamu je zapsáno 14 památek, mezi nimi je i průmyslový komplex v Ostravě, který se významně podílí na památkovém fondu města Ostravy. Rozvoj i budování moderního průmyslového města jsou zcela ojedinělým příkladem a pro evidentní hodnoty byly vybrány čtyři průmyslové komplexy - důl Michal v Michálkovicích, důl Anselm v Petřkovicích, větrná jáma Vrbice i komplex dolu Hlubina s koksovnou a Vítkovickými železárnami zapsány na Indikativní seznam památek vybraných k nominaci na zápis

do Seznamu světového dědictví UNESCO. Postupně se rozbíhají odborné práce, které spočívají v přípravě koncepčních materiálů zaručujících začlenění těchto památek do společenského života a jejich uchování pro budoucnost. Po zpracování budou tyto koncepce začleněny do management plánu, který je nepostradatelnou přílohou nominační dokumentace a jehož příprava je nejen časově velmi náročná. Postupná obnova areálů vyžaduje zvýšené finanční nároky. Skutečnost, že se jedná o významné lokality, podporuje i zařazení obnovy Vítkovických železáren mezi priority rezortu ministerstva kultury při přípravě projektů pro Integrovaný operační program. Nominační dokumentace této památky si může dát za vzor úspěšné zapsání Čestného sloupu Nejsvětější Trojice na Seznam světového kulturního dědictví a čerpat tak z jejich poznatků a zkušeností, které jsou jistě velkým přínosem.

Cílem bakalářské práce bylo analyzovat nominační dokumentaci Čestného sloupu Nejsvětější Trojice a využití finančních prostředků na památky UNESCO pomocí programu Podpora pro památky UNESCO.

## Seznam literatury

### Knihy:

- [1] DVOŘÁČEK, P. *České památky UNESCO*. 1. vyd. Praha: Fragment, 2008. 160 s.
- [2] KENNEDY, P. *Parlament světa*, 1. vyd. Praha: NLN, s. r. o., 2009. 318 s. ISBN 978-80-7106-423-7
- [3] KROB, M., KROB, M. (JR) *Památky UNESCO*, 1. vyd. Praha: Kvarta, 2007. 92 s. ISBN 978-80-86326-54-2
- [4] Organizace spojených národů, publikace státní vědecké knihovny v ol. Č.9/1980
- [5] PERŮTKA, M. *Sloup Nejsvětější Trojice v Olomouci*. Olomouc: Statutární město Olomouc, 2001. 100 s.
- [6] ŠMÍD, L. *UNESCO*. 1. vyd. Praha: Svoboda, 1986. 102 s. ISBN 978-80-253-0754-0.

### Elektronické publikace:

- [7] ČECHMÁNKOVÁ, M. *Čestný sloup Nejsvětější Trojice v Olomouci* [online]. 2008, [cit. 2010-25-03] Dostupný z WWW:<<http://www.oldom.cz/trojice1.pdf>>
- [8] MINISTERSTVO KULTURY ČESKÉ REPUBLIKY. *Směrnice k provádění Úmluvy o ochraně světového dědictví* [online]. 2008, [cit. 2009-12-02]. Dostupný z WWW: <[www.mkcr.cz/assets/zahranicni-vztahy/unesco/Smernice\\_k\\_provadeni\\_Umluvy\\_pracovni\\_verze\\_2008\\_www.doc](http://www.mkcr.cz/assets/zahranicni-vztahy/unesco/Smernice_k_provadeni_Umluvy_pracovni_verze_2008_www.doc)>
- [9] NASKU, P. Diplomová práce. *Ochrana kulturních památek* [online]. 2005, [cit. 2009-08-12]. Dostupný z WWW: <[http://is.muni.cz/th/53612/pravf\\_m/Diplomka-FINIS.txt?lang=en](http://is.muni.cz/th/53612/pravf_m/Diplomka-FINIS.txt?lang=en)>

[10] OSN, *Charta Organizace spojených národů a Statut mezinárodního soudního dvora* [online]. [cit. 2009-03-12] Dostupný z WWW:  
<<http://www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/charta-organizace-spojenych-narodu-a-statut-mezinarodniho-soudniho-dvora.pdf>>

[11] TOGNER, M. *Čestný sloup Nejsvětější Trojice v Olomouci* [online]. [cit. 2010-11-03] Dostupný z WWW:<<http://www.tourism.olomouc.eu/req/download.php?lang=4&id=27>>

[12] UNESCO. *WHC Nomination Documentation* [online]. 1999, [cit. 2010-25-03]. Dostupný z WWW: <<http://whc.unesco.org/en/list/859/documents/>>

[13] ŽURNÁL UP. Univerzita a město. *Sloup Nejsvětější Trojice v Olomouci* [online]. 2001, [cit. 2010-11-03] Dostupný z WWW:  
<[http://www.upol.cz/fileadmin/zuparchiv/X/vol\\_14.pdf](http://www.upol.cz/fileadmin/zuparchiv/X/vol_14.pdf)>

#### WWW stránky:

[14] ČESKÝ ROZHLAS LEONARDO. *Prof. Helena Illnerová* [online]. 2010, [cit. 2010-20-02]. Dostupné na WWW: <[http://www.rozhlas.cz/leonardo/anonce/\\_zprava/714041](http://www.rozhlas.cz/leonardo/anonce/_zprava/714041)>

[15] EXAMPLES OF COOPERATION. *The European Commission* [online]. 2010, [cit. 2010-20-02]. Dostupné z WWW: <[http://portal.unesco.org/en/ev.php-URL\\_ID=34304&URL\\_DO=DO\\_TOPIC&URL\\_SECTION=201.html](http://portal.unesco.org/en/ev.php-URL_ID=34304&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html)>

[16] CHARTA OSN. *Wikipedie, otevřená encyklopedie* [online]. 2009, [cit. 2010-05-01]. Dostupné z WWW: <[http://cs.wikipedia.org/wiki/Charta\\_OSN](http://cs.wikipedia.org/wiki/Charta_OSN)>

[17] LIDOVKY.CZ. *Bulharka Bokovová se stala první ženou v čele organizace UNESCO* [online]. 2009 [cit. 2009-07-12]. Dostupné z WWW:  
<[http://www.lidovky.cz/bulharka-bokovova-se-stala-prvni-zenou-v-cele-organizace-unesco-pwi-/ln\\_zahranici.asp?c=A090923\\_073331\\_ln\\_zahranici\\_pks](http://www.lidovky.cz/bulharka-bokovova-se-stala-prvni-zenou-v-cele-organizace-unesco-pwi-/ln_zahranici.asp?c=A090923_073331_ln_zahranici_pks)>

[18] MEZINÁRODNÍ ORGANIZACE. *Co je to Charta OSN?* [online]. 2007, [cit. 2010-05-01]. Dostupné z WWW:

<<http://mezinarodni-organizace.wz.cz/osn/charta-osn/charta-osn.html>>

[19] MINISTERSTVO KULTURY. *Deklarace, doporučení a jiné oficiální dokumenty UNESCO* [online]. 2008, [cit. 2010-15-03].

Dostupné z WWW:

<<http://www.mkcr.cz/cz/zahranicni-vztahy/unesco/deklarace--doporuceni-a-jine-oficialni-dokumenty-unesco-392/>>

[20] MINISTERSTVO KULTURY. *Granty a dotace* [online]. 2010, [cit. 2010-15-03].

Dostupné z WWW:< <http://www.mkcr.cz/granty-a-dotace/default.htm>>

[21] MINISTERSTVO KULTURY. *Indikativní seznam* [online]. [cit. 2010-15-03]. Dostupné z WWW:

<[http://www.mkcr.cz/assets/zahranicni-vztahy/unesco/harmonogram-pro-internet\\_final.doc](http://www.mkcr.cz/assets/zahranicni-vztahy/unesco/harmonogram-pro-internet_final.doc)>

[22] MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ A TĚLOVÝCHOVY. *35. zasedání Generální konference UNESCO* [online]. 2009, [cit. 2010-15-03]. Dostupné

z WWW: <<http://www.msmt.cz/ministerstvo/9-10-2009-35-zasedani-generalni-konference-unesco>>

[23] MZV. *Zahraniční vztahy*. [online]. 2009, [cit. 2009-13-12]. Dostupné

z WWW: <[http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni\\_vztahy/multilateralni\\_spoluprace/unesco/o\\_unesco/unesco.html](http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/multilateralni_spoluprace/unesco/o_unesco/unesco.html)>

[24] NÁRODNÍ PAMÁTKOVÝ ÚSTAV. *Dokumenty UNESCO*. [online]. 2010, [ cit. 2010-23-03]. Dostupné z WWW: <<http://www.npu.cz/pp/dokum/unesco/>>

[25] OSN PRAHA. *Dokumenty OSN* [online]. 2005, [cit. 2009-22-12]. Dostupné z WWW:

<<http://www.osn.cz/dokumenty-osn/>>

[26] OSN PRAHA. *Fakta a čísla o OSN* [online]. 2005, [cit. 2009-22-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.osn.cz/soubory/fakta-osn-2005-web.pdf>>

[27] OSN PRAHA. *Generální tajemník* [online]. 2005, [cit. 2009-22-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.osn.cz/system-osn/generalni-tajemnik/>>

[28] OSN PRAHA. *O OSN* [online]. 2005, [cit. 2009-22-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.osn.cz/system-osn/o-osn/>>

[29] OSN PRAHA. *Organizace OSN pro výchovu, vědu a kulturu (UNESCO)* [online]. 2005, [cit. 2009-22-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.osn.cz/system-osn/specializovane-agentury/?i=118>>

[30] OSN PRAHA. *Organizační struktura* [online]. 2005, [cit. 2009-22-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.osn.cz/system-osn/organizacni-struktura/>>

[31] OSN PRAHA. *Regionální komise* [online]. 2005, [cit. 2009-22-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.osn.cz/system-osn/regionalni-komise/>>

[32] OSN PRAHA. *Sekretariát OSN* [online]. 2005, [cit. 2009-22-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.osn.cz/system-osn/sekretariat-osn/>>

[33] OSN PRAHA. *Valné shromáždění* [online]. 2005 [cit. 2010-07-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.osn.cz/system-osn/clenske-staty/?i=199>>

[34] PERMANENT MISSION OF THE CZECH REPUBLIC TO THE UN IN NEW YORK. *H.E. Mr. Martin Palouš* [online]. 2010, [cit. 2010-15-02]. Dostupné z WWW: <[http://www.mzv.cz/un.newyork/en/about\\_the\\_mission/permanent\\_representative/index.htm](http://www.mzv.cz/un.newyork/en/about_the_mission/permanent_representative/index.htm)>

[35] SENÁT PČR. *Stenozáznam* [online]. 2010, [cit. 2010-15-02]. Dostupné z WWW: <<http://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/hlasovani?action=steno&O=4&IS=2409&D=05.12.2002>>

[36] STŘEDOČESKÝ KRAJ. *Unesco* [online]. 2008, [cit. 2010-22-02] Dostupné z WWW: <<http://www.kr-stredocesky.cz/portal/odbory/kultura-a-kulturni-dedictvi/unesco/>>

[37] SVĚT ČT24. *Novou generální ředitelkou UNESCO je Bulharka Bokovová* [online]. 2009, [cit. 2009-07-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.ct24.cz/svet/67624-novou-generalni-reditelkou-unesco-je-bulharka-bokovova/?stepSlider=1>>

[38] TÝDEN. CZ. *Antisemita neuspěl, šéfkou UNESCO Bulharka* [online]. 2009 [cit. 2009-07-12]. Dostupné z WWW: <[http://www.tyden.cz/rubriky/zahranici/evropa/antisemita-neuspel-sefkou-unesco-bulharka\\_140011.html](http://www.tyden.cz/rubriky/zahranici/evropa/antisemita-neuspel-sefkou-unesco-bulharka_140011.html)>

[39] UN.ORG. *Charter of the United Nations* [online]. 2009, [cit. 2009-15-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.un.org/en/documents/charter/index.shtml>>

[40] UN.ORG. *Structure and Organization* [online]. 2009, [cit. 2009-15-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.un.org/en/aboutun/structure/index.shtml>>

[41] UN.ORG. *The United Nations at a Glance* [online]. 2009, [cit. 2009-15-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.un.org/en/aboutun/index.shtml>>

[42] UN.ORG. *United Nations Member State* [online]. 2009, [cit. 2009-15-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.un.org/en/members/index.shtml>>

[43] UN.ORG. *United Nations Millennium Development Goals* [online]. 2009, [cit. 2009-15-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.un.org/millenniumgoals/>>

[44] UNESCO-CULTURE. *Homepage* [online]. 2010, [cit. 2010-13-02]. Dostupné z WWW: <[http://portal.unesco.org/culture/en/ev.php-URL\\_ID=34603&URL\\_DO=DO\\_TOPIC&URL\\_SECTION=201.html](http://portal.unesco.org/culture/en/ev.php-URL_ID=34603&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html)>

[45] UNESCO-CULTURE. *UNESCO News Service* [online]. 2010, [cit. 2010-13-02]. Dostupné z WWW: <[http://portal.unesco.org/en/ev.php-URL\\_ID=36158&URL\\_DO=DO\\_TOPIC&URL\\_SECTION=201.html](http://portal.unesco.org/en/ev.php-URL_ID=36158&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html)>

[46] VÝKONNÁ RADA UNESCO. *Stálá mise České republiky při UNESCO v Paříži* [online]. 2008 [cit. 2009-18-12]. Dostupné z WWW:

<[http://www.mzv.cz/unesco.paris/cz/o\\_unesco/vykonna\\_rada\\_unesco/index.html](http://www.mzv.cz/unesco.paris/cz/o_unesco/vykonna_rada_unesco/index.html)>

[47] WORLD HERITAGE CENTRE. *Advisory Bodies* [online]. 2010, [cit. 2010-01-03]

Dostupné z WWW: <<http://whc.unesco.org/en/advisorybodies>>

[48] WORLD HERITAGE CENTRE. *Czech Republic* [online]. 2010, [cit. 2010-05-03].

Dostupné z WWW: <<http://whc.unesco.org/en/statesparties/cz>>

[49] WORLD HERITAGE CENTRE. *Holy Trinity Column in Olomouc* [online]. 2010, [cit.

2010-05-03]. Dostupné z WWW: <<http://whc.unesco.org/en/list/859>>

[50] WORLD HERITAGE CENTRE. *Holy Trinity Column in Olomouc* [online]. 2010, [cit.

2010-05-01]. Dostupné z WWW: <<http://whc.unesco.org/en/list/859/documents/>>

[51] WORLD HERITAGE CENTRE. *Official Site* [online]. 2010, [cit. 2010-05-01].

Dostupné z WWW: <<http://whc.unesco.org/en/35>>

[52] WORLD HERITAGE CENTRE. *The Criteria for Selection* [online]. 2010, [cit. 2010-

05-03]. Dostupné z WWW: <<http://whc.unesco.org/en/criteria/>>

[53] WORLD HERITAGE CENTRE. *The General Assembly of States Parties to the World Heritage Convention* [online]. 2010, [cit. 2010-01-03]. Dostupné z WWW:

<<http://whc.unesco.org/en/ga>>

[54] WORLD HERITAGE CENTRE. *The General Assembly of States Parties to the World Heritage Convention* [online]. 2010, [cit. 2010-01-03]. Dostupné z WWW:

<<http://whc.unesco.org/en/ga>>

[55] WORLD HERITAGE CENTRE. *The Operational Guidelines for the Implementation of the World Heritage Convention* [online]. 2010, [cit. 2010-05-01]. Dostupné z WWW:

<<http://whc.unesco.org/pg.cfm?cid=57>>



[56] WORLD HERITAGE CENTRE. *The Operational Guidelines for the Implementation of the World Heritage Convention* [online]. 2010, [cit. 2010-05-01]. Dostupné z WWW: <<http://whc.unesco.org/pg.cfm?cid=57>>

[57] WORLD HERITAGE CENTRE. *The World Heritage Committee* [online]. 2010, [cit. 2010-01-03]. Dostupné z WWW:< <http://whc.unesco.org/en/committee>>

[58] WORLD HERITAGE CENTRE. *World Heritage List* [online]. 2010, [cit. 2010-05-01]. Dostupné z WWW: <<http://whc.unesco.org/en/list>>

[59] WORLD HERITAGE CENTRE. *Tentative Lists* [online]. 2010, [cit. 2010-01-03]. Dostupné z WWW: < <http://whc.unesco.org/en/tentativelists/>>

[60] WORLD HERITAGE CENTRE. *World Heritage* [online]. 2010, [cit. 2010-01-03]. Dostupné z WWW:< <http://whc.unesco.org/en/about/>>

#### *Interní materiály:*

TOGNER, M. *Čestný sloup Nejsvětější Trojice v Olomouci*. 20s.

## Seznam zkratek

<b>GK</b>	Generální konference
<b>GŘ</b>	Generální ředitel
<b>ICCROM</b>	Mezinárodní středisko studií o ochraně světového dědictví pro zachování a obnovu kulturních statků
<b>ICOMOS</b>	Mezinárodní rada pro památky a sídla
<b>MSD</b>	Mezinárodní soudní dvůr
<b>PR</b>	Poručenská rada
<b>RB</b>	Rada bezpečnosti
<b>UICN</b>	Světová organizace pro ochranu přírody
<b>UNOG</b>	Úřad OSN v Ženevě
<b>UNOV</b>	Úřad OSN ve Vídni
<b>UNOV</b>	Úřad OSN v Nairobi
<b>VS</b>	Valné shromáždění

## **Seznam grafů, tabulek a obrázků**

### **Grafy**

Graf č. 4.1: Srovnávací graf zachycující státy, které mají 10 a více památek světového dědictví

Graf č. 4.2: Zahraniční hosté Olomouckého kraje v 1. – 4. čtvrtletí 2009

### **Obrázky**

Obr. č. 2.1: Symbol OSN

Obr. č. 4.1: Mapa památek v ČR

### **Tabulky**

Tab. č. 2.1: Seznam stálých a nestálých členů 2010

Tab. č. 2.2: Odborné organizace OSN

Tab. č. 2.3: Kalendář akcí UNESCO naplánované na červen 2010

Tab. č. 4.1: Památky Světového kulturního dědictví v ČR

## Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo; - beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou (bakalářskou) práci užít (§ 35 odst. 3);

- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;

- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;

- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě, 7. května 2010

Adresa trvalého pobytu studenta:  
Karla Sedláka 1224/10  
Litovel 78401

  
.....  
Denisa Doleželová

## **Seznam příloh**

Příloha č. 1: Spolupráce UNESCO a Evropské komise

Příloha č. 2: České památky na Seznamu UNESCO

Příloha č. 3: Mapa znázorňující umístění sloupu Nejsvětější Trojice v Olomouci

Příloha č. 4: Fotografie Čestného sloupu Nejsvětější Trojice

Příloha č. 5: Podpořené projekty programu Podpora pro památky UNESCO v roce 2008

Příloha č. 6: Podpořené projekty programu Podpora pro památky UNESCO v roce 2009

Příloha č. 7: Žádost o poskytnutí dotaze z programu Podpora pro památky UNESCO

Příloha č. 8: Návštěvnost v hromadných ubytovacích zařízeních podle krajů v 1. – 4. čtvrtletí  
2009

